

T.C.
ZİRVE ÜNİVERSİTESİ
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**İLK VE ORTAOKULLARDA OKUL BÜYÜKLÜĞÜNÜN BAZI
DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

NIHAT ÖZGÜLER

GAZİANTEP
EYLÜL, 2014

**T.C.
ZİRVE ÜNİVERSİTESİ
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
GAZİANTEP**

**İLK VE ORTAOKULLARDA OKUL BÜYÜKLÜĞÜNÜN BAZI
DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

NIHAT ÖZGÜLER

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Nurettin BELTEKİN

**GAZİANTEP
EYLÜL, 2014**

T.C.
ZİRVE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
GAZİANTEP

EYDPE Ana Bilim Dalı Eğitim Yönetimi, Denetimi, Planlama ve Ekonomisi Programı Yüksek Lisans öğrencisi Nihat ÖZGÜLER tarafından hazırlanan İlk ve Ortaokullarda Okul Büyüklüğünün Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi başlıklı tez, 06.09.2014 tarihinde yapılan savunma sonucunda aşağıda isimleri bulunan jüri üyelerince kabul edilmiştir.

<u>Unvanı, Adı ve Soyadı</u> :	<u>Kurumu</u> :	<u>İmzası:</u>
(Başkan) Doç. Dr. Cevat YILDIRIM	Mardin Artuklu Üniversitesi	
Yard. Doç. Dr. Nurettin BELTEKİN	Mardin Artuklu Üniversitesi	
Yard. Doç. Dr. Mürşet ÇAKMAK	Mardin Artuklu Üniversitesi	

Doç. Dr. Abdullah DEMİR
Enstitü Müdürü

YEMİN METNİ

Bu tezdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toparlanıp sunulduğunu beyan ederim. Bu kural ve ilkelerin gereği olarak, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, materyal ve sonuçların tam olarak kaynağını gösterdiğimi ayrıca beyan ederim. 06/09/2014

Nihat ÖZGÜLER

ÖZET
DİYARBAKIR İLİ ÇINAR İLÇESİNDE OKUL BÜYÜKLÜĞÜNÜN BAZI
DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Özgüler, Nihat

Yüksek lisans, Eğitim Yönetimi, Denetimi, Teftiş, Planlama ve Ekonomisi

Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Nurettin Beltekin

Eylül 2014, 91 Sayfa

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim okullarında okul büyüklüğünün öğrencilerin akademik başarısı, okula devamı ve disiplini ile ilişkisini ortaya koymaktır. Araştırmanın evrenini Diyarbakır, Çınar ilçesinde bulunan 63 küçük, 25 büyük okul oluşturmaktadır. Araştırma grubu ise 10 büyük ve 10 küçük okul olmak üzere toplam 20 okuldan oluşmaktadır. Araştırmada veri toplamak için akademik başarı, okul ve sınıf yönetimi, okula devam ile disiplin durumlarını içeren anket ve görüşme formu hazırlanmıştır. Okul müdürleri ve öğretmenlerin okul büyüklüğünün öğrencilerin akademik başarısı, okula devamı ve disiplini ile ilişkisi hakkındaki görüşlerini saptamak amacıyla anket ve görüşme formu uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS programında analiz edilerek frekans ve yüzde dağılımları alınmıştır. Anket sonuçlarından elde edilen verileri desteklemek ve şekillendirmek için 10 yönetici ve 10 öğretmene görüşme formu uygulanmıştır. Uygulanan görüşme formu sonucunda her bir soruya aynı veya paralel cevap verilen görüşme cümleleri tek bir paragraf altına alınıp tahlil edilmiştir.

Analiz sonuçlarına göre büyük okulların öğrencilerin akademik başarısı üzerindeki en büyük avantajı okuldaki başarılı öğrenci sayısının ve akademik başarı yönünden farklı öğrenci sayısının fazla ve rekabet için uygun bir ortam

olmasıdır. Büyük okulların en sık dile getirilen avantajları öğrenci, öğretmen, etkinlik ve materyal konusunda çok nadir sıkıntılarla karşılaştıkları ve anılan değişkenler konusunda zenginliğe sahip olmaları; dezavantajları ise sınıf mevcutlarının kalabalık olmasıdır. Büyük okulların küçük okullara göre en büyük dezavantajı ise sınıf mevcutlarının kalabalık olmasıdır. Küçük okulların en büyük avantajı sınıf mevcutlarının genelde az olması, buna bağlı olarak öğrencilerin öğretmenler açısından yakından tanınması; dezavantajı ise okulda rekabet ortamı oluşmaması, öğrenci sayı ve çeşitliliğinin az olması, devamsızlık, disiplin ve yönetim sorunlarının yaşanmasıdır.

Anahtar sözcükler: Büyük ve Küçük Okul, Akademik Başarı, Okula Devam, Disiplin, Okul ve Sınıf Yönetimi

ABSTRACT
DİYARBAKIR ÇINAR SCHOOL DISTRICT SIZE DETERMINATION IN
TERMS OF SOME VARIABLES

Özgüler, Nihat

Master's degree, Educational Administration, Supervision, Inspection, Planning
and Economics Departments

September 2014, 91 Pages

The purpose of this study, primary school students' academic achievement in the school size, school attendance and discipline is to reveal the relationship. The research population of Diyarbakir, in the district of Plane 63 small, 25 large schools are. The research group of the 10 large and 10 small schools consists of a total of 20 schools. To collect data on academic achievement, school and classroom management, attendance and disciplinary cases involving questionnaires and interview forms were prepared. School principals and teachers of school size on students' academic achievement, school attendance and discipline in order to determine their views on the relationship between the form of questionnaires and interviews were applied. The data obtained were analyzed with SPSS frequency and percentage distributions are taken. The data obtained from the survey results support and 10 administrators and 10 teachers to shape the interview was applied. As a result of the interview form administered the same or parallel to each question is answered calls placed under a single paragraph, sentence was assayed.

According to the results of large schools on students' academic achievement biggest advantage is the number of students succeed in school and in terms of academic achievement and a different number of students is not an appropriate environment for competition. The advantages of the schools most

often expressed great students, teachers, activities and materials they encounter difficulties in the very rare and known to have wealth in variables; The disadvantages of the current class is crowded. The biggest disadvantage compared to large schools, small schools the class size is crowded. The biggest advantage of small class sizes of schools generally be less, as a consequence of the recognition of the students closely for teachers; disadvantage in school, avoid competitive environment, the number and diversity of students is less absenteeism, discipline and management problems is experienced.

Key Words: Large and small school, Academic achievement, Attend school, Discipline, School and classroom managent

ÖNSÖZ

Okulların etkili ve sağlıklı bir biçimde eğitim-öğretim faaliyetlerini yerine getirmesi için “okul büyüklüğü” üzerinde durulması gereken bir konulardan biridir. Büyük ve küçük okulların akademik başarıya, öğrencilerin devamsızlık durumuna, okul ve sınıf yönetimine ve disiplin algısına ne derece etki ettiği araştırılması gerekmektedir. Okul büyüklüğü ile ülkemizde yeterli sayıda araştırma bulunmamaktadır. Yapılan araştırma sayısının azlığı konuya gereken önemin verilmediğini göstermektedir.

Yapılan bu çalışma ile okul büyüklüğünün akademik başarı, okula devam, disiplin ilişkisi ve sınıf-okul yönetimi ilişkisini ortaya koyarak sınıf ve branş öğretmenlerinin, okul müdürlerinin konuyla ilgili görüşlerini belirleyerek konuya dikkat çekileceği ve katkı sağlanacağı düşünülmektedir.

Yapılan bu çalışmanın birinci bölümünde etkili okulların tanımı, etkili okulların özellikleri, etkili okulların okul büyüklüğü ile ilişkisi, araştırmanın problemi, amacı ve önemi tartışılmış, sınırlılıklara ve tanımlara yer verilmiştir. İkinci bölümde araştırmanın kuramsal temelleri, üçüncü bölümde araştırmanın yöntemine, dördüncü bölümde ise elde edilen bulgu, yorumlar ve görüşlere yer verilmiştir. Son bölümde ise tartışma, sonuç ve öneriler bulunmaktadır.

Gösterdikleri ilgiden dolayı Diyarbakır Çınar ilçesinde görev yapan okul müdürleri ve meslektaşlarıma, araştırmanın tüm aşamasında beni yönlendiren ve desteğini esirgemeyen kıymetli danışman hocam Yrd. Doç Dr. Nurettin BELTEKİN’e, çalışmanın her aşamasında bana destek olan anneme, babama ve sevgili arkadaşım Ceyda YILDIZ’a sonsuz teşekkür ederim.

Nihat ÖZGÜLER
GAZİANTEP, Eylül 2014

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
ÖNSÖZ	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ	ix

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem	1
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.2.1. Araştırmanın Önemi	5
1.2.2. Araştırmanın Sınırlılıkları	5
1.2.3. Tanımlar	6

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Okul Büyüklüğü	7
2.2. Sınıf Büyüklüğü	8
2.3. Büyük ve Küçük Okullarda Akademik Başarı	11
2.4. Büyük ve Küçük Okulların, Öğrencilerin Okula Devamı / Devamsızlığına Etkisi	13
2.5. Büyük ve Küçük Okullarda Disiplin	16
2.6. Büyük ve Küçük Okullarda Okul ve Sınıf Yönetimi	18
2.7. Öğretmenin Sınıf Yönetimi Başarısındaki Değişkenler	20

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli	22
3.2. Evren Ve Örneklem.....	22
3.2.1. Demografik Özellikler	23
3.3. Verilerin Toplanması	26
3.4. Verilerin Çözümlemesi	27

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. Okul Büyüklüğüne İlişkin Görüşler	29
4.1.1. Akademik Başarıya İlişkin Bulgular	29
4.1.2. Okul Büyüklüğü/Sınıfların Kalabalığı ile Akademik Başarı İlişmesine Ait Öğretmen ve Yönetici Görüşleri	30
4.1.3. Okul Büyüklüğünü Akademik Başarı İçin Bir Avantaj Olarak Gören Öğretmen ve Yönetici Görüşleri	31
4.1.4. Okul Büyüklüğünü Akademik Başarı İçin Bir Dezavantaj Olarak Gören Öğretmen ve Yönetici Görüşleri	32
4.1.5. Okul Büyüklüğü ile Akademik Başarı Arasında Bir İlişkinin Olmadığına Dair Görüşler	32
4.2. Devam-Devamsızlık Durumuna İlişkin Bulgular	34
4.2.1. Okul Büyüklüğü ve Öğrencilerin Devam-Devamsızlık İlişmesine İlişkin Öğretmen ve Yönetici Görüşleri	35
4.3. Büyük ve Küçük Okullarda Disiplin Algısına İlişkin Bulgular	39
4.3.1. Büyük ve Küçük Okullarda Disiplin Algısına İlişkin Öğretmen ve Yönetici Görüşleri	40
4.3.2. Okul Küçüklüğünü Disiplin Algısı İçin Bir Dezavantaj Olarak Gören Öğretmen ve Yönetici Görüşleri	40
4.3.3. Devamsızlığın Disiplin Boyutuna Etkisi	41
4.3.4. Okul Büyüklüğü ile Disiplin Arasında Bir İlişkinin Olmadığına Dair Görüşler	42

4.4. Büyük ve Küçük Okullarda Sınıf ve Okul Yönetimine İlişkin	
Bulgular	43
4.4.1. Büyük ve Küçük Okullarda Sınıf-Okul Yönetimine	
İlişkinine İlişkin Öğretmen ve Yönetici Görüşleri	45
4.4.2. Okul Büyüklüğü İle Sınıf-Okul Yönetimi Arasında Bir	
İlişkinin Olmadığına Dair Öğretmen ve Yönetici Görüşleri	45
4.4.3. Okul Büyüklüğünü Sınıf ve Okul Yönetimi İçin Bir Dezavantaj	
Olarak Gören Öğretmen ve Yönetici Görüşleri	47

BÖLÜM V

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Tartışma.....	48
5.2. Sonuç.....	50
5.2.1. Akademik Başarıya İlişkin Sonuçlar	50
5.2.2. Devam-Devamsızlık Durumuna İlişkin Sonuçlar	50
5.2.3. Disiplin Algısına İlişkin Sonuçlar	51
5.2.4. Okul ve Sınıf Yönetimi Algısına İlişkin Sonuçlar	51
5.3. Öneriler	52
KAYNAKÇA	54
EKLER	63
ÖZGEÇMİŞ	78

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Okul Büyüklüğüne Göre, Öğretmenlerin Günlük, Haftalık ve Aylık Olay Raporları	17
Tablo 2: Cinsiyetlerine Göre Öğretmen/Yönetici Dağılımı	23
Tablo 3: Öğretmen Yönetici Dağılımı	23
Tablo 4: Yaşa Göre Öğretmen ve Yönetici Dağılımı	24
Tablo 5: Meslekteki Kıdemlerine Göre Öğretmen ve Yönetici Dağılımı	24
Tablo 6: Öğretim Şekline Göre Okul Dağılımı	25
Tablo 7: Türüne Göre Okul Dağılımı	25
Tablo 8: Okul Büyüklüğü ile Akademik Başarı Arasındaki İlişkiye Ait Görüşlerine İlişkin Dağılımı	29
Tablo 9: Devam-Devamsızlık Durumuna İlişkin Görüşlerin Dağılımı	34
Tablo 10: Büyük ve Küçük Okullarda Disiplin Algısına İlişkin Görüşlerin Dağılımı	39
Tablo 11: Büyük ve Küçük Okullarda Sınıf ve Okul Yönetimine İlişkin Görüşlerin Dağılımı	43

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problemi, amacı, önemi, sınırlılıkları ve tanımları yer almaktadır.

1.1. Problem

Eğitim modern toplumların en önemli unsurlarından biridir. Modern toplumlar eğitime siyasi, iktisadi, sosyal ve kültürel işlevler yüklemişlerdir. Bu nedenle eğitim modern toplumların kendilerini devam ve yeniden üretmelerinin temel unsur olmuştur. Eğitimden beklenen işlevlerin yerine getirilmesinde eğitim kurumları temel kurumlardır. Bu kurumlar içerisinde okul merkezi bir yere sahiptir. Eğitimden beklenen işlevlerin yerine getirilmesinde okulların niteliği çok önemlidir. Eğitim yönetimi literatüründe bu nitelik "etkili okul" kavramı ile ifade edilmektedir.

Etkili okul, okulların bağımsız olarak öğrenci başarısında bir farklılık yaratabileceği düşüncesidir (Vatanartıran ve Eren, 2014). Okula ilişkin bu yaklaşım okula ilişkin mekanik bir varsayım içermektedir. Öğrencilerin bireysel ve toplumsal farklılıklarını ihmal ederek öğrencilerden bağımsız standart bir okul önermektedir. Bu şekilde tüm öğrencilerin başarılı olma imkânın elde edilebileceği savunulmaktadır. Nitekim (Balcı, 2003) etkili okulu, başarı hedefi olarak her düzey ve yetenekteki öğrencilere temel becerileri kazandırmayı amaçlayan okul olarak tanımlamaktadır.

Etkili okula ilişkin analizlerde, okulların "etkililiği" çoğu zaman kalite kelimesiyle ifade edildiği görülmektedir. Buna göre etkili okul, kaliteli girdilerin

iyi bir işleme sürecinden geçirilerek yüksek kalitedeki ürünlerin elde edildiği bir işletmeye benzetilmektedir. Diğer bir ifade ile etkili okul kaliteli "girdi, işleme ve çıktı süreci" (Adams, 1998) olarak ifade edilmektedir. Genel olarak etkili okul öğrencilere kazandırılması gereken becerilerin en uygun ortamda ve optimum harcamayla sağlanmasıdır.

Ülkemizde öğrencilere kazandırılması gereken davranışlar planlı ve programlı bir şekilde okul denilen eğitim kurumlarında gerçekleşir. Etkili okulların fiziki donanımı, müfredat, öğrenci ve öğretmen oranı gibi bileşenleri bulunmaktadır. Bununla birlikte etkili okul bileşenleri araştırmacılara göre farklılaşmaktadır. Sözelimi Helvacı ve Aydoğan (2011), etkili okulun temel özelliklerini "eğitim-öğretim ortamı, okul yöneticisinin liderlik özelliği, nitelikli öğretmen ve öğretmenin katılımı ve memnuniyeti, güçlü okul kültürü ve ailenin katılımı" başlıkları altında incelemektedirler. Eğitim niteliklerini arttırmak etkili okul bileşenlerini nitelikli hale getirilmesiyle mümkün olacağı ileri sürülmektedir.

Lezotte (1992), okullarda kaliteyi ve etkililiği artırmak için bazı esaslara dikkat çekmektedir. Bunlar, "okullarda hizmetin ve ürünün iyileştirilmesi için yenilik yapma, kaliteyi düşüren hataların hoş görmeme, etkili ölçme ve değerlendirme, öğrencilerin önceki eğitim geçmişlerinde bağımsız bilgi ve becerilerinin geliştirilmesi ve sonraki eğitim yaşamına hazır hale getirilme, çalışanların iş başında eğitim ve hizmet içi eğitimlerini sağlama, okul yönetimi yerine öğretimsel liderlik, okul misyonu geliştirme ve taraflarla paylaşma, öğretmenlerin değerlendirilmesinde mesleki gelişimi esas alma, okulla ilgili bütün tarafların okulu geliştirme sürecine katılımını sağlama ve etkili okullarda niceliği değil niteliği benimseme" şeklinde ifade edilmektedir.

Kurul (2002)'un okullarda verimliliği arttırmaya ilişkin yaptığı alanyazın taramasında "Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı, başarı ile pozitif ilişkilidir." ve "Okul büyüklüğü (okuldaki öğrenci sayısı), başarı ile negatif ilişkilidir." sonuçları bulunmuştur. Kurul'un saptamalarına göre konu üzerinde çalışan birçok

araştırmacının sınıftaki ve okuldaki öğrenci sayısının eğitimde verimlilik ve öğrenci başarısı için önemli bir etkili okul bileşeni olarak kabul ettiğini göstermektedir. Bu eğilimin bir sonucu olarak okul ve sınıflar için ideal sayı arayışı başlamıştır.

Ülkemizde yapılan bazı araştırmalarda da bu yönde eğilimler görülmektedir. Sözelimi Öğülmüş ve Özdemir'in (1995)'in yaptığı çalışmada büyük okul ve sınıfların öğrenci Öğrenciler Üzerindeki Etkisi konu edilmektedir. Benzer bir şekilde Karakütük ve Tunç (2004) da "Okul Büyüklüğü-Sınıf Büyüklüğü" konusunu çalışmıştır. Bakioğlu ve Polat (2002) "Kalabalık Sınıfların Etkileri" konusuna dikkat çekmeye çalışmaktadırlar. Her üç araştırma da büyük okul ve sınıfların olumsuzluklarını göstermeye çalışmaktadır. Bu konuyu bazı değişkenler açısından ele alan Çınkır (1996) ve Akkalkan (2009) ise okul büyüklüğünün öğrencilerin akademik başarısı, okula devamı ve disiplini olumsuz etkilediğini ifade etmektedir. Araştırmalarda okul ve sınıf büyüklüğü için ideal sayı arayışı ve önerisi ortaya çıkmaktadır.

Duke ve Trautvetter (2001; akt. Seyfullahoğulları, 2010: 4) büyük okulların olumsuz etkilerini azaltmaya üzere yaptıkları çalışmada, dört farklı yaklaşım ortaya çıkmıştır. Buna göre "küçük okullar inşa etme, uydu okul modelinden faydalanma, mevcut okullarda (alanları daha küçük birimlere ayırarak) yer tahsis etme ve yeniden düzenlemedir. Duke ve Trautvetter'in bu genel önerilerine karşın alanyazında okul ve sınıf büyüklüğü için ideal sayı somutlaşmaktadır. Bunun en önemli göstergesi sınıftaki öğrenci sayısının düşürülmesi yönündeki genel kanı ve sayı önerileridir.

Eğitimde niteliği geliştirmek için, sınıftaki öğrenci sayısını düşürme yaklaşımı, yeni bir düşünce değildir. Sözelimi Kurul (2002), ABD'de öğrenci öğretmen oranı, 1955'te ortalama 27 iken 1997'de 17'ye düşürüldüğünü ve ABD'deki bazı eyaletlerde sınıf büyüklüğüne ilişkin sınırların öğretmen başına

öğrenci sayısının 15-18 olarak belirlendiğini ifade etmektedir. Türkiye'deki planlama çalışmaları, bir norm olarak öğretmen başına düşen öğrenci sayısının 30 olması yönündedir. Bununla birlikte, ülkemizde özellikle büyük kentlerdeki ilk ve ortaöğretim kurumlarında, 40-60 kişilik sınıfların bulunduğu bilinmektedir. Bu konuda Türkiye'ye göre, ABD'de normları oldukça farklı görülmektedir (Kurul 2002).

Araştırmanın yapıldığı Diyarbakır'a bağlı Çınar ilçesinde son yıllarda nüfus hızla ve buna bağlı olarak öğrenci sayıları da artmıştır. Bu nedenle okullar ihtiyacı karşılayamamakta ve sınıf mevcutları kalabalık olmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı e-okul veri tabanından alınan bilgilere göre Çınar ilçesinde 2014 yılında toplam 18.921 öğrencinin eğitim ve öğretim gördüğü ve yine aynı yıla ait derslik sayısının ise 531 olduğu, derslik başına yaklaşık 35 öğrenci düşmektedir. Büyük okullarda sınıf mevcutlarının 40'ı aşması ciddi bir oran olup devamında bazı sorunların getirdiği, farklı bölgelerde değişen devamsızlık oranları ve kalabalık sınıfların dezavantajlarından olan disiplin sorunları meydana gelmiştir. Yapılan diğer araştırmalarda küçük okullarda akademik başarının yüksek, devamsızlık sorunlarının daha az ve disiplin ve sınıf yönetiminin kolay sağlandığı görüşmüş ve bu nedenle konunun araştırılması ihtiyacı ortaya çıkmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı ilk ve orta okullarda bazı değişkenler ile olan ilişkisini ortaya çıkarıp çözümlenektir. Bu genel amaca ulaşabilmek için aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır.

1. Okul büyüklüğü, öğrencilerin akademik başarısını nasıl etkilemektedir?
2. Okul büyüklüğü, öğrencilerin okula devamını nasıl etkilemektedir?
3. Okul büyüklüğü, öğrencilerin disiplin durumunu nasıl etkilemektedir?
4. Okul büyüklüğü, okul ve sınıf yönetimini nasıl etkilemektedir?

1.2.1. Araştırmanın Önemi

Okul büyüklüğünün bazı değişkenlere göre ilişkisi ile ilgili ülkemizde az sayıda araştırma yapılmıştır. Konuya verilen önemin anlaşılması için bazı araştırmalar yapıp sonuçların ortaya konulması, eğitim sisteminin plan ve programlarının oluşturulmasında çalışma sonuçlarının dikkate alınması önem taşımaktadır.

Bu araştırma ile okul büyüklüğünün bazı değişkenler üzerinde ilişkisi olup olmadığı ortaya konulmaya çalışılacaktır. Araştırma sonucunda elde edilecek bulgular yeni okulların kurulmasında ve mevcut okullarda yaşanan sorunların çözümünde katkılar sağlayabilir. Bu araştırma sonucunda, elde edilen bulgularla konuya dikkat çekilebileceği gibi Türkiye’de konuyla ilgili yeni çalışmalar yapılmasına da katkılar sağlayabileceği için de önem taşımaktadır.

1.2.2. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma 2013-2014 eğitim-öğretim yılında, Diyarbakır ili Çınar ilçesindeki büyük ve küçük olarak tanımlanan ilköğretim okullarındaki öğrencilerin;

1. Yıl sonu akademik başarıları,
2. Öğrencilerin okula devamı,
3. Okul ve sınıf içerisindeki disiplin sorunları,
4. Okul ve sınıf yönetimi,
5. Bu okullarda görev yapan okul müdürleri ve öğretmenlerin görüşleri ile sınırlı olup, nicel araştırma yöntemi olarak hazırlanan anket yüzde ve frekansla sınırlı tutulmuştur.

1.2.3. Tanımlar

Bu araştırmada kullanılan bazı kavramların tanımları aşağıda sunulmuştur:

Okul: Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı kamu ilk, orta ve ana okullarıdır.

Okul Büyüklüğü: Okula kayıtlı öğrenci sayısı anlaşılmaktadır.

Sınıf Büyüklüğü: Bir sınıfta bulunan öğrenci sayısıdır (Akkalkan, 2009:8).

Küçük Okul: Öğrenci sayısı 400'den az olan okuldur (Akkalkan, 2009:8).

Büyük Okul: Öğrenci sayısı 900'den fazla olan okuldur (Akkalkan, 2009:8).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde araştırmanın konusu olan okul büyüklüğü ile ilgili olarak okul büyüklüğünün tanımı, küçük ve büyük okulların özellikleri, sınıf büyüklüğü, akademik başarı ve okula devam gibi konulara ve ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. Okul Büyüklüğü

Okul büyüklüğü, diğer değişkenlerle bağlantılı bir şekilde doğrudan veya dolaylı olarak eğitim çıktıları üzerinde etkileyici bir özelliğe sahiptir. Bu sebeple okulların, kaliteli eğitim sunabilmeleri açısından en uygun büyüklüklerde düzenlenmesi önemli bir konudur. “Nitelik açısından bir olumsuzluğa yol açmayacak biçimde her eğitimsel koşulun nicelik ve nitelikçe ne olacağını bulmak ve bunları bir büyüklükte birleştirmek, en uygun büyüklüğü bulmak olarak kabul edilmektedir” (Başaran, 1982: 49). Alan yazında “okul büyüklüğü” kavramı, fiziksel bir büyüklüğü veya öğrenci sayısı olarak tanımlanmaktadır. Bazı görüşlere göre ise okul büyüklüğü sadece “öğrenci sayısını ifade etmektedir (Çınkır, 1996; Karakütük ve Tunç, 2004). Bu çalışmada da “okul büyüklüğü” “öğrenci sayısı” bakımından bir büyüklüğü ifade etmektedir.

Başaran’a (2000) göre, okulları en uygun büyüklükte kurmanın amacı, eğitim ortamını etkileyecek her değişkenin uygun büyüklükte ve nitelikte olmasını sağlamaktır. Okul büyüklüğü, hem yeni okulların yapılmasının plânlanmasında, hem de kurulmuş olan okulların etkili bir biçimde yönetilmesinde üzerinde durulması gereken, ulusal düzeyde alt ve üst sınırlarının belirlenmesi gereken bir kavramdır (Karakütük ve Tunç, 2004: 1). Ülkelere, bölgelere göre farklılaşmakla beraber, okullarda yaşanan sorunları minimize edecek şekilde uygun okul

büyükliklerinin belirlenmesi, plan ve programların buna göre belirlenmesi gerekmektedir.

Okul büyüklüğünün belirlenmesinde önemli faktörlerden biri ülkenin ekonomik durumudur. 400 ve daha az öğrencinin devam ettiği okullar küçük okul olarak kabul edilmektedir. Ancak bunların ekonomik olasılığı ve öğrencilerin sosyalleşmesini olumsuz olarak etkileyeceği görüşleri ileri sürülmektedir (Başaran, 1982). Ülkemizde problem iki açıdan dikkat çekmektedir: Şehirlerde hem okulların mevcutları çok fazladır, hem de sınıflar çok kalabalıktır. "70-80-100 kişilik sınıflar okulları bir eğitim kurumu hüviyetinden çıkartıp gençlerin belli bir süre bekletildiği depo veya fabrikalar niteliğine sokmaktadır" (Kozlu, 1994: 205). Okul büyüklüğünün öğrencilerin deneyimlerini ve bunun sonucu olarak da gelişimlerini etkileyen bir faktördür. Okul büyüklüğünün öğrencilerin deneyimlerini ve buna bağlı olarak da özellikle kişilik ve sosyal gelişimini etkilemektedir.

2.2. Sınıf Büyüklüğü

Sınıf büyüklüğü, öğretmenin öğrencilerle olan etkileşimi, seçeceği öğretim araç, yöntem ve teknikleri, güdüleme yolları, öğrencilerin henüz tam biçimlenmemiş ya da rahatsız edici davranışlarıyla nasıl baş edebileceği v.b. gibi konularda engelleyici ya da destekleyici bir rol oynamaktadır (Burgaz, 2004: 36). Sınıf büyüklüğü ile sınıf mevcudu kastedilmektedir.

Gelişmekte olan ülkeler arasında yer alan Türkiye’de genç nüfusun fazla olması sebebiyle okullardaki öğrenci sayısı fazladır ve bu durum, eğitimi olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Bu olumsuzluklar, sınıf büyüklüğü konusunun tartışılması ve incelenmesini gerektirmektedir (Yaman, 2006). Sınıf büyüklüğü ile ilgili olarak sırasıyla yasal metinlerde belirtilen hususlar, mevcut durum ve konuyla ilgili araştırmalara yer verilmektedir. Milli Eğitimi Geliştirme Projesi

çerçevesinde, bir sınıfta olması gereken öğrenci sayısı ile ilgili hedefin 30 öğrenci olduğu belirtilmektedir (Karakütük ve Tunç, 2004).

Milli Eğitim Bakanlığı, sekiz yıllık zorunlu eğitimden sonra derslik başına düşen öğrenci sayısının düşürülmesini işe koşturmuştur. Buna göre 2000-2001 öğretim yılının başına ikili öğretim yapan okulların tamamen tam gün öğretime geçmesi ve sınıf mevcutlarının 25 ile 30 arasında olacağı ön görülmüştür.

Sınıflar küçük, normal ve kalabalık sınıflar olarak üç gruba ayrılmaktadır (Işık, 2004: 16):

Küçük sınıflar, 20'den az öğrencisi olan sınıflardır. Bu tür sınıfların daha fazla küçültülmesi ekonomik olmayabilir. Bazı durumlarda küçük sınıflarda sınıf havasını oluşturmak güç olabilmektedir. Ancak bu sınıflar, öğretmenle öğrencinin birebir çalışmasını gerektiren dersler için faydalı olabilir. Öğrenciler iş görenler tarafından bireyselleştirilmiş öğretime (Keller Planı) katılma imkânı bulabilirler.

Normal olan okullar bir derslikteki öğrenci sayısının 20 ile 30 arasında olduğu okullar olarak tanımlanabilir. Kalabalık sınıflarda ise öğrenci sayısı 30'dan fazladır. Kalabalık sınıflarda, her öğrenciyi tanımak ve sorunlarıyla ilgilenmek mümkün olmayabilir. Kalabalık sınıflardaki öğrencilerin velileri ile öğretmen ve yönetim arasındaki ilişkiler de zayıf olmaktadır. Nitekim veliler, daha çok kendi çocuklarını tanıyan ve onların gelişimleriyle yakından ilgilenen öğretmenlerle daha iyi işbirliği kurabilmektedirler (Bakioğlu ve Polat, 2002). Öte taraftan kalabalık sınıflardaki öğrenciler ders veya okul sonunda öğretmenler ile bire bir görüşmemekte ve başarıları hakkında herhangi bir dönüt alamamaktadırlar. Öğrencilerin herhangi bir konuyu araştırmaları veya ödev hazırlıkları için kullandığı okul kütüphaneleri de öğrenci sayısının fazla olmasından dolayı yeteri kadar amaca hizmet edememektedir. Ayrıca sınıfta tartışma yolu ile dersin içerik ve amacının berrak hâle getirilmesi güçleşmektedir (Bakioğlu, 1996). Aydın

(1998), kalabalık sınıflarda öğrencilerin güdülenmede sorun yaşadığına ve öğrencilerin güdülenmesi için ekstra bir zamana ihtiyaç olduğunu vurgulamaktadır.

Küçük sınıfların öğrencilerin daha fazla öğrenmeleri için uygun olduğu kabul edilmektedir. Sınıf büyüklüğünün ne olması gerektiği hususunda kesin kanılar yoktur. Etkili sınıf büyüklüğü, öğrenilen konu ve çevre gibi çeşitli faktörlerin sonucuna bağlıdır. Sınıf mevcudu 25 ile 34 öğrenci arasındaki sınıflarda sınıf büyüklüğünün başarı üzerine kesin bir etkisi yoktur (Haller ve Strike, 1986: 176). Fakat bununla birlikte ilkokullarda okuma, matematik gibi derslerde küçük sınıfların başarıda rol oynamaktadır. Türkiye'de henüz bu konuda yapılmış çalışmalar olmadığı için şu hususun belirtilmesi gerekmektedir.

Amerika'da sınıf mevcudunun 35'i aşacağı düşüncesi bile yoktur. Bu durum öğretmen örgütleri ile eğitim kurulları arasında yapılan anlaşmalara madde olarak ele girmektedir. Örneğin Amerika Birleşik Devletleri, Ohio eyaletinde Columbo Eğitim Kurulu (The Columbus Board Of Education) ile Columbus Eğitim Birliği (The Columbus Education Association) arasında yapılan anlaşmanın bölüm 300 kısmı sınıf büyüklüğü ile ilgilidir (Agreement, 1992: 39). Bu anlaşmaya göre anaokulu ve ilkokullarda sınıf mevcudu 25 olacaktır. Ortaokullarda ise 30 öğrenci olacaktır. Liseler için bu oran 28 olacaktır.

Kısmen başarılı öğrenciler ile yavaş öğrenen öğrenciler için küçük sınıflar daha avantajlıdır. Kalabalık sınıflar öğretmenlerin rollerini etkili olarak yapmasını olumsuz olarak etkiler. Özellikle öğretmenlerin okuma, matematik, problem çözme ve kritik düşünme gibi eğilimin önemli amaçları üzerinde odaklaşması ve bu alanlarda öğrencilere yardımcı olması kalabalık sınıflarda pek mümkün olmamaktadır (Levine ve Havighurs, 1992: 263).

İdeal bir okul büyüklüğü ne kadar olmalıdır? Bu temel soruya, "bir okul, okulun girişimleri ya da işleri için bütün öğrencilere ihtiyaç duyacağı kadar küçük olmalıdır" (Barker, 1964: 202) denilmektedir. Başaran'a (1982, 50), göre en

uygun temel eğitim (ilköğretim) okulunun büyüklüğünün en az 900, en fazla 1200 öğrencisinin olması gerektiğini belirtmektedir. Bu rakamların zorunluluk olması halinde kırsal kesim için en alt (minimal) 300 öğrenciye değin inmesi, en üst (maximal) büyüklüğünde de 1500 öğrenciye değin çıkması da mümkün görülmektedir (Başaran, 1982: 50).

2.3. Büyük ve Küçük Okullarda Akademik Başarı

Okul başarısı, akademik açıdan gösterilen üstünlüğe göre belirlenen bir göstergedir. Okul; bilişsel, zihinsel gelişimin sağlandığı, bilginin kazanıldığı, akademik üstünlüğe ulaşmak için ortamın hazırlandığı bir yerdir. Üstün olarak kabul edilen notlar, okul başarısını; bu notların altında olan notlar ise okul başarısızlığını ifade etmektedir (Özabacı, 1996: 17).

Öğrencilerin yüksek notları okuldan sonra eğitimlerine nerede, nasıl devam edecekleri hususundaki seçenekleri arttırmaktadır. Bununla beraber akademik üstünlük, öğrencilere sosyal ortamın büyük bölümünde, saygı, dostluk, prestij, arkadaşlarının karşısında statü kazanma açısından yardımcı olmaktadır (Özabacı, 1996: 17).

Genç nüfusu fazla olan ülke-şehirlerde öğrenci sayısı hızla artmış ve geçmişte tekli eğitim yapılan okullar mevcudun artmasından dolayı ikili eğitime geçmiştir. Eğitim ve öğretimi sabah-öğlen şeklinde veren okullar ikili, tam gün yani 08.30-14.30 çalışma saatleri olarak düzenlenen okullar ise tekli eğitim olarak tanımlanabilir. Okul sayısının yetersizliği, mevcut okulların ve sınıfların kalabalık olmasına; kalabalık sınıflar ise eğitimin niteliği ile ilgili yeni sorunlara neden olmaktadır (Öğülmüş ve Özdemir, 1995).

Ülkemizde genellikle 40'ın üzerindeki öğrenci mevcudu kalabalık sınıf olarak kabul edilmekle beraber, bölgede yeterli okulların olmayışı gibi

nedenlerden dolayı 50 ve üzerindeki öğrenci sayısı da doğal karşılanmaktadır. Oysa küçük sınıflar; zaman, dikkat, motivasyon, iş doyumunu, yöntem, materyal, derse katılım, ilgi, etkileşim, empati, disiplin vb. açılardan öğretmen ve öğrenciye sağladığı avantajlar nedeniyle, öğrenci başarısını olumlu yönde etkilemektedir (Arı ve Deniz, 2008).

Sınıftaki öğrenci sayısının, öğretmen, yöntem, disiplin ve öğretme kavramları açısından ele alınmasında çeşitli yararlar var. Bazı durumlarda öğretmenler sınıftaki öğrenci sayısının az olması durumunda yönetimi daha kolay sağlarken bazı öğretmenler ise küçük okullarda yönetimi daha güç elde etmektedir. Bu açıdan bakıldığında, sınıftaki öğrenci sayısının az olması öğretmeni; yöntem, disiplin ve öğretme süreçleri açısından avantajlı ve başarılı kılar. Sınıftaki öğrenci sayısının ne kadar olması gerektiği konusunda, araştırmacıların ortak görüşe vardıkları bir rakam olmasa bile, tahmini olarak bu büyüklüğün sınıf mevcudu olarak 16-25 arasında olması önerilebilir. (Başar, 1997: 30; akt. Gürsel ve diğerleri, 2004). Sınıftaki öğrenci sayısı ise öğretmenin performansını, her bir öğrenciye ayırdığı süreyi, dolayısıyla öğrencilerin akademik başarısını etkiler.

Yapılan önceki araştırmalarda (Akkalkan, 2009; Çınkır, 1996) büyük okullarda etkili sınıfın, yüksek başarının elde edilemediği, öğrenci mevcudu az olan okullarda ise başarı ve ilişkilerin yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Öğrencilerin akademik başarısını etkileyen sorunlar arasında, okul büyüklüğü ile ilgili olarak, sınıfların çok kalabalık olması ve okuldaki araç gereçlerin yetersizliği sayılabilir. Ayrıca yönetim ve öğretmen kaynaklı sorunların sebeplerinden biri de okul büyüklüğü olabilir. Yapılan araştırmalar sonucunda öğrenci sayısı ile akademik başarı arasında ilişki olduğu; öğrenci sayısının az olduğu sınıflarda, öğrenci sayısı çok olan sınıflara göre daha yüksek öğrenme ve akademik başarı sağlandığı görülmektedir.

2.4. Büyük ve Küçük Okulların, Öğrencilerin Okula Devamı / Devamsızlığına Etkisi

Okul büyüklüğü ile okula devam arasındaki ilişki önemlidir. Çünkü devam, okulla ilgili pek çok çıktıyı etkilemektedir. Örneğin Carruthers (1993), daha yüksek okula devam oranlarının, okul etkinliklerine katılımın artması, akademik başarının artması ve mezuniyet oranlarının artması ile ilgili olduğunu belirtmiştir. Barrington ve Handricks (1989), düşük okula devam oranlarının, büyük oranda okulu bırakma ile sonuçlandığını bulmuştur. Bunlara ek olarak Crone, Glascock, Franklin ve Kochan (1993) ile Frederick ve Walberg (1980), düşük devamlılığı artan disiplin problemleri ile ilişkilendirmiştir (Slate ve Jones, 2006: 8).

Araştırmalar okula devam oranlarının, küçük okullarda büyük okullara oranla daha yüksek olduğunu göstermektedir. Cotton (1996), 1996 incelediği 103 çalışma sonucunda, küçük okullarda okuldan kaçma ve okulu bırakma olaylarının çok daha az yaşandığını belirtmiştir. Irmsher (1997), küçük okullardaki olumlu davranış ve yüksek doyumun, yüksek devam oranları ve okul bırakma oranlarında düşüş sağladığını vurgulamaktadır. Klonsky (1995), Raywid (1995 ve diğerleri) büyük okulların okula devamı olumsuz etkilediğini, okul etkinliklerine katılmada öğrencilerin hevesini kırdığını belirtmişlerdir.

Yapılan bazı araştırmalarda okullarda oluşan devamsızlık sorunlarının ekonomik, sosyal kültürel ve ailevi, bürokratik ve siyasal, eğitim sistemi ve okulla ilgili, koşullardan kaynaklanan nedenler şeklinde ifade edilmiştir. Bunun dışında okulu bırakmanın en önemli sebeplerinden sosyoekonomik düzey belirleyici olmuştur. Ayrıca sorunlu ve kısıtlı çevrelere sahip öğrencilerin okul terki açısından riskli gruplar olduğu belirtilmiştir (Uysal, 2007). Öğrenimi terk etme sorunu üzerine ilköğretim okullarına yönelik olan bir çalışmada öğrencilerin sosyoekonomik açıdan sorun yaşayan ailelere sahip olmalarının okul terki riskini

arttırdığı vurgulanmıştır. Ayrıca kalabalık sınıflarda eğitimin de okul terkinin tetikleyici olduğu belirtilmiştir (Özer, 1991).

Ulusal Okula Adaptasyon Merkezi (National Center for School Engagement)'nin yaptığı araştırmalara (2005) göre öğrencilerin okula devamsızlık yapma nedenleri, temelde üç etmene dayanmaktadır. Bu etmenler; okul, aile ve toplum ile öğrencinin kendi kişilik özellikleridir. Bu etmenlerin şu maddeleri içerdiği belirtilmektedir (Pehlivan, 2005: 8-9):

1. Okulla İlgili Etmenler

- Sürekli ve etkili olarak uygulanan okul devam politikalarının olmaması,
- Okula devam kayıtlarının tutulma güçlüğü ve kayıtların ciddi tutulmaması,
- Aile veya veliye devamsızlığın bildirilmemesi,
- Öğrencilerin kişilik özelliklerinin farklı olması ve farklı gereksinimlerinin, beklentilerinin göz önüne alınmaması,
- Okul ikliminin iyi olmaması,
- Okulun güvenlik şartlarını iyi olmaması, okuldaki şiddet, baskı vb. ne tolerans gösterilmesi,
- Bazı öğrencilerin özel ihtiyaçlarının belirlenmesindeki yetersizlikler.

2. Ailevi ve Toplumsal Etmenler

- Ailenin ekonomik ya da sağlık nedenleri ile öğrencinin ailesine bakmak veya çalışmak durumunda olması,
- Öğrencinin, aile içinde şiddete maruz kalması veya ilgilenilmemesi,
- Kızların erken hamilelik yaşamaları, erken evlendirilme,
- Ev ile okul arasında çeşitli suçların mağduru olma,
- Aile içinde alkol ve uyuşturucu kullanımı olması,
- Olumsuz rol modellerinin akranları arasında çok olması,

- Aile içerisinde eğitime karşı bakış açısının olumlu olmaması ve ailenin devamsızlık suçuna ortak olması.

3. Kişisel Etmenler

- Düşük akademik performans gösterme, özel eğitim ihtiyacının olması veya özgüven eksikliği,
- Akıl sağlığı ile ilgili gereksinimler,
- Alkol ve uyuşturucu kullanımı, küfür etme,
- Eğitimle ilgili bir vizyonunun olmaması.

Ayrıca, öğretmenlerin daha anlayışlı olması, okulda daha fazla etkinlik olması, okulda daha az disiplin olması (kılık-kıyafet, kurallar vb.), öğretmenlerin öğrenciyle daha fazla ilgilenmesi, okulun daha iyi ve temiz olması, derslerin daha güzel ve çekici olmasıdır.

Yönetici, rehber öğretmen ve branş öğretmenlerinin öğrencilerin devamsızlık probleminin çözümüne yönelik önerileri de şunlardır:

ÖSS sisteminin yeniden ele alınması, okul içerisindeki etkinliklerin ve okulun fiziki şartlarının iyileştirilmesi, devamsızlık süresinin azaltılması ve af çıkarılmaması, ailelerin bilinçlendirilerek okul-aile işbirliğinin artırılması, öğrencilerin dikkatini çeken internet cafe gibi okul dışı yerlerin denetim altına alınması, devamsızlık yapmayan öğrencilerin sınıf geçme ya da başarı belgesi alabilmeleri için düzenleme yapılması, rehber öğretmen sayıları artırılarak öğrencilerle daha yakından ilgilenilmesi, devamsızlığı alışkanlık haline getiren öğrencilerin başka alanlara geçişinin sağlanması ya da alternatif programlar oluşturulmasıdır.

Ülkelerin daha ileri düzeyde gelişmelerine katkı sağlayacak olan öğrencilerin hangi ve nasıl bir ortamda eğitim gördükleri şüphesiz çok önemlidir.

Tüm bunlara rağmen öğrencilerin eğitim hayatlarına devam etmelerinin önünde bazı engeller olduğu anlaşılmaktadır. Öyle ki öğrencilerin okullarda icra edilen eğitim ve öğretim faaliyetlerinden verim alabilmeleri için okullarda aktif olarak bulunmaları gerekmektedir. Son yıllarda birçok ülkede okul terklerinin günden güne arttığı görülmektedir. Bu artışla birlikte sorun haline gelen okul terkinin başta ekonomik nedenleri olmak üzere birçok sosyal nedenleri de bulunmaktadır. Ailenin ekonomik durumu, bölgenin geçim kaynağı, okul kültürü, okulun büyüklüğü ve sosyal çevresi önemli risk grupları olarak kabul edilebilir. Öğrencinin bilinçli tercihi dışında, öğrenciyi okulun dışına çeken nedenler olabileceği gibi, okulun sosyal ve fiziki şartlarındaki eksiklikler ve sorunlar öğrencinin eğitim süreci dışına itilmesi şeklinde de sonuçlanabilmektedir.

2.5. Büyük ve Küçük Okullarda Disiplin

Büyük ve küçük okullarda disiplin algısı ile ilgili alan yazına bakıldığında kavramlar bazen birbirinin yerine kullanılmıştır. Sınıf yönetimi ve disiplin konusundaki model ve yaklaşımlar ele alınırken Kameenui ve Darch (1995; akt. Bahri, 2004) “sınıf yönetimi yaklaşımları” ifadesini kullanırken, Charles (1996; akt. Aydın, 2002: 3) “disiplin modelleri” ifadesini kullanmışlardır; fakat disiplin kavramını sınıf yönetimi kavramı içerisinde ele almak daha uygun görülmektedir. Disiplin tanımlarına baktığımızda aşağıdaki kavramlarla ilişkili olduğu söylenebilir (Aydın, 2002).

Disiplin sorunlarının oluşmasında okul yönetiminin etkisi konusunda öğretmenler, okul yönetiminin öğrenci davranışlarına tepki vermede yetersiz olduğunu, öğretmenlerin ve yönetimin ortak bir davranış planının olmamasını, kuralların belirlenmemesi ve uygulanmamasını ve öğrencilerin enerjilerini harcayabilecekleri etkinliklerin düzenlenmemesini neden olarak göstermektedirler. Ayrıca öğretmenler, başarılı öğrencilerin başarısız öğrencilere oranla çok daha az disiplin sorunu yaşadığını belirtmişlerdir (Aydın, 2001: 16).

Stockard ve Mayberry (1992), okul büyüklüğü ile disiplin ile ilgili literatürü araştırmış ve büyük okullarda yaşanan davranışsal problemlerin, büyük okulların yararlarını ortadan kaldırdığı sonucuna varmışlardır. Artan disiplin problemleri okulların kendisi için bir sorun olduğu gibi, bu artış okul yöneticilerinin birtakım olumsuz tutum sergilemesine yol açmaktadır. Gregory (1992), büyük okul müdürlerinin ilgilendiği birincil problemin, öğrenci davranışlarını kontrol altına almak olduğunu belirtmiştir. Sonuçta Meier (1996), okul politikasının sınırlayıcı, disiplin önlemlerinin yüksek derecede cezalandırıcı olma eğilimi gösterdiğine dikkat çekmiştir. Damica ve Roth'a göre (1993), bu tarz politika ve tedbirler, yüksek okuldan ayrılma oranlarına sebep olmaktadır. Dolayısıyla daha yüksek okulu bırakma oranları, büyük okullarda olasılıkla okul yöneticilerinin büyüyen öğrenci nüfusunu kontrol altına almak için uyguladığı katı tedbirlerin etkisiyle gelişen negatif bir sonuçtur (Slate ve Jones, 2006: 9).

Nathan ve Thao (2007), ABD'nin 11 eyaletinde bulunan toplam 22 okulu kapsayan araştırmalarında, büyük ve küçük okullarda çalışan öğretmenlerden okulda gözledikleri disiplin olaylarını rapor etmelerini istemişlerdir. Öğretmenlerden elde edilen veriler aşağıdaki çizelgede gösterilmektedir.

Tablo 1: Okul Büyüklüğüne Göre, Öğretmenlerin Günlük, Haftalık ve Aylık Olay Raporları

Olay Tipi	200-749 Öğrencisi olan okullar	1200 ve daha fazla öğrencisi olan okullar
	%	%
Hırsızlık	21	50
Şiddet	18	44
Silah taşıma	2	12
Öğretmenlere sözlü taciz	30	57
Uyuşturucu madde kullanımı	5	45
Alkol kullanımı	4	39
Sınıf düzeninde bozukluk	15	29

Tabloya bakıldığında yedi başlık altında sınıflandırılan olay tiplerinin büyük okullarda, küçük okullara kıyasla çok daha fazla yaşandığı görülmektedir.

Okulların birleşmesi ile ilgili bir çalışmada Haller (1992), öğrenci sayıları ortalama 443 olan kırsal bölgelerde bulunan okullarda, daha az disiplin problemi yaşandığını bulmuştur. Buna karşılık kent merkezinde ve kenar mahallelerde yer alan okulların ortalama öğrenci sayıları 1200'dür. Kırsal bölgelerdeki okullar birleştirilerek okul büyüklükleri artmış ve buna bağlı olarak disiplin problemleri de artış göstermiştir (Slate ve Jones, 2006: 9).

Bakioğlu'na (1999) göre, büyük okullarda, okul yöneticileri zaman zaman öğrenci hareketlerini denetleme konusunda sorun yaşamakta; böyle okullarda çeteleşme, adam dövme, korkutma, yaralama ve hatta öldürme olayları gündeme gelmektedir. Barnes (1992), okuldaki öğrenci sayısının artmasıyla beraber disiplin sorunlarında da artış görülebileceğini belirtmektedir. Schoch'a (1993) göre, böyle okullarda, okul yöneticilerinin eğitim liderliği davranışları güçleşmektedir (Başar, 1994, 24). Lee ve Smith (1996), büyük okullarda akademik başarı seviyesinde düşüklük, okulun ders dışı etkinliklerine katılımında düşüklük yaşandığı gibi, güvenlik ve disiplin ile ilgili problemlerin daha sık gözlemlendiğini; mezuniyet oranlarının daha düşük olduğunu belirtmiştir.

2.6. Büyük ve Küçük Okullarda Okul ve Sınıf Yönetimi

Sınıf yönetiminin olumlu yönde oluşması veya aksi durumların ortaya çıkmasının bağlı olduğu değişik nedenler vardır ve yönetimin olumlu şekilde süreglebilmesi için üniversitelerde pedagojik ders olarak verilen sınıf yönetimi dersinin alınmasını zorunlu kılmıştır. Yükseköğretimde sınıf yönetimi adı altında verilen dersin bağımsız ve birleştirilmiş sınıflarda yönetim olarak verilmesi ve ders saatinin arttırılması çözüm olabilir. Her gün saatlerce kalabalık bir öğrenci grubuyla beraber olmak, yapılacak her davranışı ayrıntısıyla planlamak, gerçekleşmesini sağlamak ve sınıftaki her şeyden her an haberdar olmak kolay

değildir (Balcı, 2003). Buna bağlı olarak kalabalık sınıflarda öğretmenin ders boyunca tüm öğrencileri kontrol altında tutup çağdaş bir sınıf yönetimi sağlayabilmesi de pek mümkün değildir. Sınıfta aynı ders içerisinde farklı davranışlar ile karşılaşan öğretmen, yönetimi elde tutmaktan zorlaşır ve öğretim faaliyetinden uzaklaşabilir.

Okul sayılarının yetersizliği, mevcut okulların ve sınıfların kalabalık olmasına sebep olmaktadır. Bu durum ise eğitimin niteliği ile ilgili sorunlara yol açmaktadır (Öğülmüş ve Özdemir, 1995). Bakioğlu ve Polat'ın (2002) yaptığı araştırmaya göre öğretmenler, kalabalık ortamlarda öğrencilerle iletişim kuramadıklarını, gerekli motivasyon, dikkat ve sınıf hakimiyetini sağlayamadıklarını, öğrencilerle birebir ilgilenemediklerini belirterek sınıf yönetiminde sıkıntı yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca öğrenci sayısına göre zamanın yetersiz olduğunu, öğrenciyi ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yetiştiremediklerini, geri dönüt veremediklerini, öğrenci başarısının düşük olduğunu belirterek tüm bunların eğitim ve öğretimde kaliteyi düşürebileceğini vurgulamışlardır.

Okul ve sınıf büyüklüğünün sayısal olarak minimize edilmesi aslında ülkelerde bir eğitim politikası sorunudur; çünkü bu durum büyük finansal yaptırımlar gerektirmektedir. Kalabalık sınıflarda öğrenciler arasında bulunan bireysel farklılıklar pek de fark edilememekte, bunun yanında bu farklılıklar sadece görmezden gelinip törpülenmektedir veya aynı ve benzer olan öğrenciler sürekli ön plana çıkmaktadır. Büyük sınıflarda farkı ile değerli olduğunu hissedemeyen öğrenci, hayatta da kalabalıklar içinde kendisini değersiz olarak algılayacak veya öyle algılanmasını pek de sorgulamayacaktır (Bakioğlu ve Polat, 2002). Oysa kalabalık olmayan sınıflarda öğrencilerin derse katılımı aktif bir şekilde sağlanabilmektedir ve öğretmenlerin derse katılmak isteyen tüm öğrenciler için fırsat sunabildiği görülmektedir.

Öğretmenin mesleğini sevmesi ve yaptığı işten doyum alması okuttuğu sınıfları iyi yönetebilmesine de bağlıdır. Sınıf yönetimi, öğrencilere istenen özellikleri kazandırmak amacıyla, öğretme-öğrenme süreçlerinin, disiplinin, zamanın, ilişkilerin ve sınıftaki öğrencilerin davranışlarının en doğru ve en uygun şekilde kullanabilme becerisidir. Sınıf yönetimi eğitim ve öğretim materyallerinden öğretmen ve öğrencilerin davranışlarına kadar her şeyi kapsar. Öğretmenin sınıf yönetimindeki başarısı, öğretimdeki liderliği ve disiplin sağlama konusundaki becerileriyle şüphesi doğrusal ilişki göstermektedir.

Bakioğlu ve Polat'ın (2002) yaptığı araştırmaya göre öğretmenler, kalabalık ortamlarda pek çok sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. Kalabalık sınıflarda öğrencilerle iletişim kuramadıklarını, gerekli motivasyon, dikkat ve sınıf hakimiyetini sağlayamadıklarını, öğrencilerle birebir ilgilenemediklerini ve sınıf yönetiminde sıkıntı yaşadıklarını söylemişlerdir. Ayrıca öğrenci sayısına göre zamanın kısıtlı olduğunu, öğrenciyi ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yetiştiremediklerini, geri dönüt veremediklerini, öğrencilerin başarısının düşük olduğunu belirterek bütün bunların eğitim ve öğretimde kaliteyi düşürebileceğini vurgulamışlardır.

2.7. Öğretmenin Sınıf Yönetimi Başarısındaki Değişkenler

Yapılan araştırmalarda bina ve sınıf yetersizliği, araç-gereç yetersizliği (Çelikten, 2001; Semerci ve Çelik, 2002; Kışioğlu, Demirel ve Öztürk, 2005) gibi nedenlerden dolayı okul ve sınıf yönetiminde sorunlar yaşandığı sonucuna varılmıştır. Okul ve sınıflarda yetersiz araç ve gereçlerin olmayışı öğrencilerin dersten soğumasına, derse motive olamamalarına ve dolayısıyla sınıf içi kopukluklara neden olabilmektedir.

Sınıfın yönetimi devletin diğer kurumları veya ticari amaç güden kurumların yönetiminden farklıdır; çünkü okullarda girdiler bireydir. Okuldaki bir öğretmen sadece sınıftaki, okulundaki öğrencilerle değil okulun yönetimiyle de

ilgilenmek zorunda kalmaktadır çoğu zaman. Bir sınıftaki yönetimin başarılı olabilmesi için öğretmenin öğrenci, öğretmen, veli ve yönetimle iyi ilişkiler kurması gerekmektedir. Öğretmenin sınıf yönetimindeki başarısı, öğrenme-öğretme sürecini iyi kurup işletmesinin yanı sıra, okul yönetimine bağlı olduğu unutulmamalıdır. Fiziksel düzenlemeler, olanakların yaratılması, müdahalenin önlenmesi, okul yönetimin sorumluluk alanına girmektedir. Okulların kalabalık olması bir yandan eğitim araç ve gereçleri bakımından zengin olmasını sağlarken, öte yandan sınıfların kalabalık olmasına da neden olabilmektedir. Bu nedenle sınıfların kalabalık olması bazı olumlu etkenlerin yanında sınıf yönetimi konusunda öğretmen ve yöneticileri oldukça sıkıntıya düşürebilmektedir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde yapılan araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, elde edilen verilerin toplanması, bu verilerin analizi, öğretmen ve yöneticiler ile yapılan görüşmelerin nitel ve nicel analizine yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma karma yöntemine göre düzenlenmiştir. Karma yöntem, nicel araştırmalardan elde edilen verilerin nitel araştırmalardan elde edilen görüşme sonuçları ile desteklenmesidir. Araştırma, birinci boyutta uyguladığımız ölçeğin sınıf öğretmenleri ve yöneticilerin görüşlerini yansıttığı için betimlenebilir bir özelliğe sahiptir. Araştırmanın ikinci boyutunda yöneticilerin ve öğretmenlerin, okul büyüklüğünün öğrencilerin akademik başarısı, okula devamı ve disiplini ile ilişkisi hakkındaki görüşlerini ortaya koymak amaçlandığı için görüşme tekniği uygun görülmüştür. Görüşme, gözlem ve doküman analizi gibi nitel bir araştırma yöntemidir. Nitel araştırma, nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamlarında gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya koymasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanmaktadır (Şimşek ve Yıldırım, 2005).

3.2. Evren Ve Örneklem

Araştırmanın evren ve örneklemini 2013-2014 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Diyarbakır'ın Çınar ilçesinde bulunan köy ve merkez okullarından büyük ve küçük okullardan seçilen 10'u ilk ve 10'u ortaokullardan oluşan birinci ve ikinci kademe sınıflarında görev yapan toplam 135 öğretmen ve yöneticilerden oluşmaktadır. Çınar ilçesinin örneklem olarak alınmasının nedeni yörede yer alan okullardaki sınıf mevcutlarının az olmasıdır. Uygulanan anket sonucunun

çözümlemesinden sonra görüşlerin yoğunlaştığı boyutlar/maddeler saptanmış ve bu konuda hazırlanan görüşme formu 10 yönetici ve 10 öğretmene uygulanmıştır.

3.2.1. Demografik Özellikler

Bu başlık altında örnekleme oluşturan öğretmen ve yöneticilere ait kişisel bilgilerin frekans ve analizi gösterilmiştir.

Tablo 2: Cinsiyetlerine Göre Öğretmen/Yönetici Dağılımı

Cinsiyet	f	%
Kadın	40	29,6
Erkek	95	70,4
Toplam	135	100

Tablo 2’de cinsiyetlerine göre öğretmen ve yönetici dağılımları verileri incelendiğinde katılımcıların % 29.6’ sının kadın, % 70.4’ ünün de erkek olduğu görülmektedir. Çalışmaya, erkek öğretmen ve yöneticilerin daha yoğun olarak katıldığı söylenebilir.

Tablo 3: Öğretmen ve Yönetici Dağılımı

Okuldaki göreviniz	f	%
Öğretmen	110	81,5
Yönetici	25	18,5
Toplam	135	100

Tablo 3’de verilen grupta yer alan öğretmen ve yöneticilere ilişkin dağılım incelendiğinde örneklem grubunda %81,5 öğretmen ve %18,5 tane yönetici bulunmaktadır.

Tablo 4: Yaşa Göre Öğretmen ve Yönetici Dağılımı

Yaş	f	%
25 yaş ve altı	20	14,8
26-35	101	74,8
36-45	11	8,1
46-55	3	2,2
Toplam	135	100

Tablo 4’de verilen grubun yaşlarına ilişkin dağılım incelendiğinde örnekleme oluşturan öğretmen ve yöneticilerin yaklaşık %75’inin 26-35 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Grubun %14,8’inin 25 yaş ve altı olduğuna dikkat edilirse grubun genç öğretmen ve yöneticilerden oluştuğu söylenebilir.

Tablo 5: Mesleki Kıdemlerine Göre Öğretmen ve Yönetici Dağılımı

Mesleki Kıdem	f	%
1-5 yıl	67	49,6
6-10 yıl	43	31,9
11-15 yıl	19	14,1
16-20 yıl	4	3,0
21 yıl ve üzeri	2	1,5
Toplam	135	100

Tablo 5’de verilen grubun meslekteki kıdemlerine ilişkin dağılım incelendiğinde örneklemin yaklaşık %50’si 1-5 yıl, %32’si 6-10 yıllık bir deneyime sahiptirler.

Tablo 6: Öğretim Şekline Göre Okul Dağılımı

Öğretim şekli	f	%
Tekli Öğretim	64	47,4
İkili Öğretim	71	52,6
Toplam	135	100

Çalışmanın yapıldığı örnekleme oluşturan okulların yarısından fazlasının ikili öğretim yaptığı, yarısına yakınının ise tekli öğretim yaptıkları görülmüştür..

Tablo 7: Türüne Göre Okul Dağılımı

Okul türü	f	%
İlkokul	65	48,1
Ortaokul	70	51,9
Toplam	135	100

Tablo 7’de verilen grupta yer alan okulların türüne ilişkin dağılım incelendiğinde örneklem grubunun yaklaşık %48’lik bir oranla ilkokul ve %52’lik bir oranla ortaokul kurumları oluşturmuştur.

Araştırmanın evren ve örneklemini 2013-2014 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Diyarbakır’ın Çınar ilçesinde bulunan köy ve merkez okullarından büyük ve küçük okullardan seçilen 10’u ilk ve 10’u ortaokullardan oluşan birinci ve ikinci kademe sınıflarında görev yapan toplam 135 öğretmen ve yöneticilerden oluşmaktadır. Çınar ilçesinin örneklem olarak alınmasının nedeni yörede yer alan okullardaki sınıf mevcutlarının az olmasıdır. Uygulanan anket sonucunun çözümlenmesinden sonra görüşlerin yoğunlaştığı boyutlar/maddeler saptanmış ve bu konuda hazırlanan görüşme formu 10 yönetici ve 10 öğretmene uygulanmıştır.

3.3. Verilerin Toplanması

Bu araştırmada nicel olarak anket yöntemi ve nitel araştırma yöntemi olarak da görüşme tekniği uygulanmıştır. Bu amaçla “Okul Büyüklüğünün Öğrencilerin Akademik Başarısı, Okula Devamı, Disiplini ve Okul-Sınıf Yönetimi İlişkisine ait Görüşme Formu” hazırlanmıştır. Görüşme nitel araştırmalarda kullanılan bir tekniktir. Görüşme formu veya bu yöntem sosyal bilimlerde sıkça kullanılmaktadır.

Görüşmeler; araştırma konusu, görüşmenin yapıldığı bireyler, görüşmenin yapıldığı ortam gibi birçok değişkene göre farklı özellikler taşıyabilir. Buna bağlı olarak, görüşmeye yön veren formun da farklı özellikler taşıması doğaldır. Bununla birlikte, görüşme formunun hazırlanmasında dikkate alınması gereken bazı ilkeler şöyle sıralanabilir:

1. Kolay anlaşılabilir sorular yazma,
2. Odaklı sorular hazırlama,
3. Açık uçlu sorular sorma,
4. Yönlendirmekten kaçınma,
5. Çok boyutlu soru sormaktan kaçınma,
6. Alternatif sorular ve sondalar hazırlama,
7. Farklı türden sorular yazma,
8. Soruları mantıklı bir biçimde düzenleme,
9. Soruları geliştirme (Bogdan ve Biklen, 1992; Brookfield, 1992; Patton, 1987. akt. Yıldırım ve Şimşek, 2011: 128).

Görüşme konusu ile ilgili taslak bir form hazırlanıp dikkate alınarak form hazırlanmıştır. Taslak görüşme formu alanında uzman olan Yard. Doç. Dr. Nurettin BELTEKİN’in görüşüne sunulmuştur. Görüşme formunun ilk bölümünde okul müdürleri ve öğretmenlerin kişisel özelliklerini (cinsiyet, yaş, kıdem vb.) belirlemeye yönelik sorulara yer verilmiştir. Formun ikinci bölümünde

ise okul büyüklüğünün öğrencilerin akademik başarısı, okula devamı, disiplin ve okul-sınıf yönetimi ile ilişkisine ait sorular yer almaktadır. Uygulanan anket sonucunun çözümlenmesinden sonra görüşlerin yoğunlaştığı boyutlar/maddeler saptanmış ve bu konuda hazırlanan görüşme formu 10 yönetici ve 10 öğretmene uygulanmıştır. Her bir alt soruya aynı görüşte cevap veren öğretmen ve yöneticilerin ifadeleri tek bir paragrafta toplanıp analiz edilmiştir.

3.4. Verilerin Çözümlemesi

Araştırma ile elde edilen nicel veriler:

Elde edilen veriler “ öğrencilerin akademik başarısı, okula devamı, disiplin ve okul-sınıf yönetimi” alt amaçları başlığı altında analiz edilmiştir. Verilen frekans ve yüzde dağılımları alınmıştır. Frekans ve yüzde sonuçları sınıflandırılarak okulların hangi sınıf içinde yer aldığı gösterilmiş ve yorumlanmıştır.

Araştırma ile elde edilen görüşme sonuçları ise:

Her bir alt boyuta ilişkin bulgular görüşme grubuna sorulmuştur. Aynı soruya verilen yanıtlar alt alta sıralanarak görüşülenlerin özellikleri bağlamında anlamlandırılmaya çalışılmıştır. Anket yoluyla elde edilen bulgular okul büyüklüğünün seçilen değişkenler ile ilişkisi açısından anlamı bulunmaya çalışılmıştır.

Araştırma anketi ile öğretmen ve yöneticilerin sosyoekonomik ve demografik ve kültürel özellikleri ile mesleki eğitime ilişkin görüşlerini betimlemeye yönelik olarak toplanan veriler, betimsel bir çözümlenmeye tabi tutulmuştur. Bu kapsamda toplanan veriler sayısallaştırılarak, frekans ve yüzde dağılımlarını gösteren tablolar ve çapraz tablolar aracılığı ile çözümlenmiştir.

Görüşme formu ile toplanan veriler sistematik analiz yöntemi ile çözümlenmiştir. Sistematik analiz, bazı nedensel ve açıklayıcı sonuçlara ulaşmak amacı ile verilerin betimsel olarak sunulması ile birlikte, verilerde yer alan bazı kavram ve temaların belirlenmesi ve belirlenen bu kavram ve temalar arasındaki ilişkilerin ortaya konmasına dayanmaktadır (Kümbetoğlu, 2005: 154). Bu görüşmelerden her bir soruya verilen cevaplardan elde edilen bilgiler alt alta yazılarak çalışmanın boyutları olan “öğrencilerin akademik başarısı, okula devamı, disiplin ve okul-sınıf yönetimi” bağlamında tematik olarak çözümlenmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde araştırmanın bulgu ve yorumlarına yer verilmiştir. Bulgular “Kişisel Bilgiler ve Okul Büyüklüğüne İlişkin Görüşler” olmak üzere iki ana başlık altında toplanmış ve elde edilen veriler yüzde ve frekanslar yardımı ile araştırmanın alt amaçları bağlamında yorumlanmıştır.

4.1. Okul Büyüklüğüne İlişkin Görüşler

4.1.1. Akademik Başarıya İlişkin Bulgular

Tablo 8: Okul Büyüklüğü ile Akademik Başarı Arasındaki İlişkiye Ait Dağılım

	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Maddeler										
Büyük okullar, öğrencilerin akademik başarılarını etkiler.	16	11,9	50	37	36	26,7	25	18,5	8	5,9
Büyük okullarda öğrenci sayısının fazla olması öğrencileri motive eder.	2	1,5	19	14,1	30	22,2	57	42,2	27	20,0
Büyük okullarda sınıf mevcutlarının kalabalık olması başarıyı düşürür.	72	53,3	45	33,3	13	9,6	3	2,2	2	1,5

Tablo 8’de grubun okul büyüklüğü ile akademik başarı arasındaki ilişkin görüşlerine yer verilmektedir. Yönetici ve öğretmenlerin değerlendirmelerinde büyük okullar ile akademik başarı arasında olumsuz bir ilişki olmadığını aksine büyük okulların öğrenci motivasyonunu olumlu buldukları görülmektedir. Okul büyüklüğü ile akademik başarı arasındaki ilişkiye ilişkin değerlendirmenin yapıldığı “Büyük okullar, öğrencilerin akademik başarılarını etkiler.” maddesinde grubun yüksek bir oranda (%37+%11,9) büyük okulların akademik başarıyı etkilemediğini ifade ederken, dörtte birinden fazla bir oran da (%26,7) böyle bir etkiyi kısmen doğru bulmaktadır. Okul büyüklüğü ile akademik başarı arasında kurulan doğrusal korelasyonun burada kurulmadığı görülmektedir. Aksine "Büyük okullarda öğrenci sayısının fazla olması öğrencileri motive eder." maddesinde görüldüğü gibi büyük okul bir avantaj olarak görülmektedir. Yönetici ve öğretmenlerin yarısına yakın bir kısmı (% 42,2) büyük okulların öğrencileri motive ettiği yönünde değerlendirmektedir. Benzer bir değerlendirme de "Büyük okullarda sınıf mevcutlarının kalabalık olması başarıyı düşürür." maddesinde görülmektedir. Grubun % 20’si ise “büyük okullarda öğrenci sayısının fazla olması öğrencileri motive eder.” maddesine “ Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Grubun yarısından fazlası (%53,3+%33,3) Türkiye’de temel bir sorun olan sınıf mevcudunun fazla olması ile akademik başarı arasında kurulan ilişkiye katılmamaktadır.

4.1.2. Okul Büyüklüğü/Sınıfların Kalabalığı ile Akademik Başarı İlişkisine Ait Öğretmen ve Yönetici Görüşleri

Görüşme sonuçları tahlil edilirken her alt bulgu için iki veya kısmen üç görüş bir araya getirilmiştir. Ortak paydaları olan bu görüşmeler yer yer tek cümle haline getirilip görüşme sonuçlarına işlenmiştir.

Okul büyüklüğü/sınıfların kalabalığı ile akademik başarı ilişkisine ait yapılan görüşmelerde oldukça ilginç sonuçlar ortaya çıkmıştır. Daha önce yapılan araştırmalarda (Akkalkan, 2009; Barker, 1986: 5; Çınkır, 1996; Uludağ ve Odacı,

2002; Yıldırım, 2003) “okul büyüklüğü ile akademik başarı” arasında ters bir ilişki bulmuş iken araştırmanın yapıldığı yörede uygulanan ankette olumlu bir ilişki olduğu saptanmıştır. Öğretmen ve yöneticilerin bazıları okul büyüklüğünün sahip olduğu avantajlardan yola çıkarak açıklarken, bazıları ise okul büyüklüğü ile akademik başarı arasında direkt bir ilişki kurmamaktadır. Bunun yanı sıra bazıları ise küçük okulların sahip olduğu sorunlardan yola çıkarak cevap verdiği görülmektedir. Okul büyüklüğü ile akademik başarı arasında bir ilişki kurmayan öğretmen ve yöneticilerden bazıları bunun nedenleri olarak fiziki yetersizlik, eğitim bilincinin yetersiz oluşu, ders kitaplarının sosyal yapıya uygun hazırlanmayışı vb. boyutları örnek vermişlerdir.

4.1.3. Okul Büyüklüğünü Akademik Başarı İçin Bir Avantaj Olarak Gören Öğretmen ve Yönetici Görüşleri

Okul büyüklüğünün akademik başarı için bir avantaj olarak gören Öğ32E, Yön27K ve Öğ35E büyük okullardaki akademik başarının yüksek olmasını öz düzenleme becerisi, sınıf içi rekabet ve fiziki donanım gibi boyutlara bağlayan görüşme sonuçları aşağıdaki gibidir:

Eğitsel özelliklerin (sosyalleşme becerisi, öz düzenleme becerisi, kendini ifade etme, kendini tanıma) öğretimsel becerilere olumlu katkı sağlayacağından dolayı büyük okullar daha başarılı olur (Öğ32E).

Sınıf ve şube sayılarının fazla olması öğrenciler arasındaki rekabetti arttıracaktır. Bu da akademik başarıyı ve sosyal öğrenmeyi arttırır (Yön27K).

Büyük okul demek fiziki olanakların yeterli düzeyde olduğu okul anlamına gelmektedir. İmkânları yeterli ölçüde olan okullarda akademik başarı hedefini tutturmak daha kolaydır (Öğ35E).

4.1.4. Okul Büyüklüğünü Akademik Başarı İçin Bir Dezavantaj Olarak Gören Öğretmen ve Yönetici Görüşleri

Okul büyüklüğünü akademik başarı için bir dezavantaj olarak gören öğretmenlerden Öğ30K ve Öğ33E bu durumun nedenini büyük okullardaki bireysel farklılıkların çok olmasına, öğrencilere ilgi göstermek için sürenin yetmemesine ve sınıf mevcutlarının kalabalık olmasına bağlamaktadırlar.

Büyük okullarda öğrencilerin öğrenme düzeylerinin birbirinden farklı olması, anlama gücü çeken öğrencilerin fark edilemeyişi, fark edilse dahi sürenin yetmediği gibi sebeplerden dolayı başarı düşüktür (Öğ30K).

Ülkemizde artan nüfus ve aynı oranda artış göstermeyen okul sayıları incelenirse en küçük okullarda bile mevcudun 30-35 olduğu görülmektedir. Bu nedenle başarı düzeyi çok iç açıcı görülmemektedir (Öğ33E).

4.1.5. Okul Büyüklüğü ile Akademik Başarı Arasında Bir İlişkinin Olmadığına Dair Görüşler

Okul büyüklüğü akademik başarıyı doğrudan etkiler düşüncesinin aksine bazı öğretmen ve yöneticiler başarısızlığı farklı boyutlara (MEB'in öğretmen ihtiyacını karşılama stratejisi-ücretli öğretmen-, sosyokültürel nedenler, sosyal yapı ve eğitim bilincinin yetersiz olması) bağlayan Öğ34K, Öğ35K, Öğ25K, Yön38E ve Yön30E görüşlerini şu şekilde dile getirmişlerdir:

Okul büyüklüğü ile başarı arasında herhangi bir ilişki bulunmamaktadır. Yaşadığımız coğrafya ve geçim kaygısı itibari ile

mevsimlik işlerde çocukların çalıştırılması okullarda başarısızlığa neden olmuştur (Öğ34K).

Bölgemizde küçük-büyük okul fark etmeksizin akademik başarı oranı düşüktür. Bunun sebebi öğrenci velilerinin çocukların başarılarına kayıtsız kalmalarıdır (Öğ35K).

Küçük okullarda başarı oranının diğer araştırmaların aksine sonuçlar vermesi bölgemizdeki aile yapılarında kardeş sayılarının fazla olması ve bu durumun da çocuklara yeterli ilginin gösterilemediği sonucunu ortaya çıkarmasıdır (Öğ25K).

Okul büyüklüğü ile akademik başarı arasında bariz bir ilişki bulunmamaktadır. Başarısızlığın nedeni MEB'in öğretmen istihdamında uyguladığı ücretli öğretmenlik politikasıdır (Yön38E).

MEB'in üniversitelerde yeterli formasyon dersi görmeyen öğretmenleri görevlendirmesi, yeterli hizmet içi eğitimin olmaması başarıyı düşürmüştür (Yön30E).

4.2. Devam-Devamsızlık Durumuna İlişkin Bulgular

Tablo 9: Devam-Devamsızlık İlişisine Ait Dağılım

Maddeler	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kısmen Katılmıyorum		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Büyük okullar, öğrencilerin devam oranlarını olumsuz etkiler	8	5,9	42	31,1	32	23,7	46	34,1	7	5,2
Büyük okullarda, devamsızlıkla ilgili işlemlerin zaman alması öğrencilerin devamsızlık oranını arttırır.	10	7,4	41	30,4	31	23,0	35	25,9	18	13,3
Küçük okullarda öğrenci devamlılığı daha kolay sağlanır.	32	23,7	64	47,4	17	12,6	16	11,9	6	4,4

Tablo 9’da grubun okul büyüklüğü ile devam-devamsızlık arasındaki ilişkilere ait görüşler yer verilmektedir. Yönetici ve öğretmenlerin yapmış olduğu değerlendirmelerde okul büyüklüğü ile devamsızlık arasında olumsuz bir ilişki olmadığını belirtmişlerdir. “Büyük okullar, öğrencilerin devam oranlarını olumsuz etkiler.” maddesinde grubun yüksek bir oranda (%46+%52) bu maddeye katıldıklarını belirtirken, yine yaklaşık %42’lik bir oranda bulunan öğretmenler ise katılmadıklarını belirtmişlerdir. Dikkat çeken bir diğer madde ise “Küçük okullarda öğrenci devamlılığı daha kolay sağlanır.” maddesinde öğretmen ve yöneticilerin %47,41+%23,7lik gibi ciddi bir oranının bu maddeye katılmadıklarını belirtmişlerdir.

4.2.1. Okul Büyüklüğü ve Öğrencilerin Devam-Devamsızlık İlişkinde İlişkin Öğretmen ve Yönetici Görüşleri

Okul büyüklüğünün öğrencilerin devam-devamsızlık durumuna etkilerinde elde edilen bazı veriler ve görüşme sonuçları oldukça ilginçtir. Daha önce yapılan araştırmalarda (Klonsky, 1995; Cotton, 1996; Irmischer, 1997; Duke ve Trautvetter, 2001) devamsızlık ile sınıf mevcutlarının doğru orantılı olduğu tespit edilmişken, bu araştırmada devamsızlığın sadece kalabalık sınıflı büyük okullarda olmadığını, küçük ve sınıf mevcudu az olan okullarda devamsızlıkların ciddi boyutta olduğu bulguları elde edilmiştir.

Devamsızlık konusunda öğretmen ve yöneticilerin bazıları okul büyüklüğünün sahip olduğu avantajlardan söz ederken ciddi sayılabilecek oran da aksi şekilde düşünmektedir. Nitekim Yön32E ve Öğ32E devamsızlık konusunda yöneticilerin prosedürleri eksiksiz bir şekilde takip etmeleri durumunda büyük ve küçük okullarda devamsızlık oranlarının aynı sonucu vereceğini ve sosyoekonomik nedenlerden dolayı devamsızlıkların oluştuğunu söylemişlerdir.

Öğ32E'ye göre;

Yörede bulunan okullarda eğitim gören çocukların sosyoekonomik düzeyleri düşük olduğu için aileye katkı sağlamak amacıyla mevsimlik göçe götürülmesi ve devamsızlık girişlerinin yöneticiler tarafından eksiksiz takip edilememesi okula devamsızlığı arttırmış ve başarı oranını düşürmüştür (Öğ32E).

Yön32E, Öğ32E'nin görüşlerini "Küçük okullar daha çok sosyoekonomik açıdan kötü olan yerlerde bulunan okullardır. Buralardaki çocuklar daha çok aile bütçesine katkı sunmak üzere iş gücüne girebilir. Bu nedenle devamsızlıklar oluşabilir". şeklinde desteklemektedir. Benzer şekilde görüş beyan eden Yön34K ise bu durumu "Kalabalık okullarda veya sınıflarda yönetici ve öğretmenlerin

gelmeyen öğrencinin takibini yapıp ikna yoluna gitmesi süreci daha çok sıkıntılıdır.” şeklinde ifade etmektedir. Büyük okulların devamsızlığı olumsuz yönde etkilediğini ifade eden Yön32E öğrencilerin küçük okullarda daha rahat ettiğini ve bu ortamda daha mutlu olduklarını ileri sürmektedir.

Görüşülenlerden bazıları “okul büyüklüğünün şehir ve ilçe merkezi okullarında daha fazla olduğunu ve bu okullarda veliler ile iletişimin güç olması devam konusunda sorunlar oluşturduğunu” belirtmektedir. Sözelimi Öğ30K, küçük okul olarak bilinen kırsal kesimdeki okullarda devamsızlığı etkileyen etmenlerin farklı olduğunu belirtmiştir. Öğ30K bu düşüncesini şöyle açıklamaktadır:

Okul büyüklüğü devam durumunu olumsuz etkileyebilir; çünkü küçük okullarda devamsızlık yapan öğrencilerin velileri ile daha rahat ve daha erken görüşülebilir ama büyük okullarda sayı çok fazla olacağından velilerle çok erken görüşme imkânı olmayabilir. Köy okullarından söz edecek olursak onlarda durum biraz daha farklı. Çocuğun hayvanlara çobanlık etmesi ya da evde küçük kardeşine bakacak kimsenin olmaması durumunda evde kalmak zorunda olması devamsızlık sorunlarını arttırabiliyor (Öğ30K).

Öğrenci mevcudu açısından düşünüldüğünde mevcudu az olan sınıflarda oluşan devamsızlıklar nispeten göze çarpmayabilir. Fakat az mevcutlu sınıflarda görülen küçük orandaki bir devamsızlık ve bu devamsızlığın yaptırım gücüne sahip olmaması öğrencilerde sosyal öğrenme ürünü oluşturup zamanla sürekli devam eden öğrencilerin bile sebepsiz bir şekilde okula gelmediklerine neden olduğu görülmektedir. Sınıf mevcudu az olan herhangi bir sınıf düşünelim. Haftanın bir veya iki gününde sebepli/sebepsiz okula gelmeyen öğrenciyi izleyen diğer öğrenciler, arkadaşlarının uyarı almadıklarını gördüklerinde bu kendilerinde de olumsuz bir davranışa neden olmaktadır. Nitekim Öğ24K bu durumu şu şekilde analiz etmiştir:

50 kişilik bir sınıf düşünelim. Bu sınıfta 5 öğrencinin devamsızlık yapması sınıfı çok etkilemez çünkü % 10luk bir azalma var. Ancak 20 kişilik bir sınıfta 5 öğrencinin gelmemesi %25lik bir eksiklik yaratmakta ve bu yüzden küçük okullarda devamsızlık daha büyük sorun ve başarı açısından da ciddi sorunlar meydana getirebilmektedir(Öğ24K).

Görüşülenlerin ifadelerinde devamsızlığa ilişkin oldukça farklı tespitler göze çarpmaktadır. Sözelimi 102 öğrencisi, 5 derslik ve 5 şubesi bulunan bir ilkokulda görev yapan Öğ30K, küçük veya kırsal kesimlerde devamsızlıkların oluşma sebebini veli ve öğretmen arasındaki ikili ilişkilerine dayandırmaktadır. Öğ30K bu görüşünü şöyle açıklamaktadır:

Küçük okullarda yaşanan sıkıntılar büyük okullarda da yaşanabilmektedir. Ancak büyük okullarda ilişkiler daha resmi iken küçük okullarda öğretmen-öğrenci-veli arasında daha yoğun ve daha samimi ilişkiler gelişebildiğinden devamsızlıklar oluşabilmektedir. Veli rahatlıkla gelip basit sebeplerden dolayı çocuğun bugün okula gelemeyeceğini söyleyebilmektedir. Çünkü öğretmen idarenin ve belki de kendisinin öğrenci velisiyle ters düşmemesi için bu duruma göz yumabilmektedir (Öğ30K).

Öğ25K, okulların küçük olması sınıfların küçük olacağı anlamına geldiğini ifade etmektedir. Sınıfların küçük oluşunun ortaya çıkaracağı sorunlar (sıralarda rahat oturamama, ısınma problemi vb.) öğrencilerin devamsızlığını etkileyebileceğini ileri sürmektedir. Sözelimi fiziksel olarak küçük sınıflar kalabalık sınıf mevcuduna sahip olacağından “çocukların sınıfta bulunmalarının zor olacağını” ve okul büyüklüğünün ise “öğretmenlerin öğrenciler üzerindeki otoritesini olumsuz etkileyeceği ve öğrencilerin ilgilerinin dağılacağından devamsızlığın olabileceğini” söylemektedir.

Öğ31K devamsızlığı, disiplinsizliğin ilk ve temel sebeplerinden saymakta ve öğrencilerin okul kurallarını yeterince benimseyememelerine neden olmaktadır. Öğ35E ise küçük okullardaki devamsızlığın fazla olmasını aktiviteler ve etkinliklerin az olmasına bağlamaktadır. Öğrenci, okul ve sınıf içerisinde bulunduğu çocukluk döneminin gerektirdiği doyuma ulaşmadığında, farklı faaliyetlere katılmadığında, okuldan soğuyacak ve zamanla devamsızlık yapacaktır. Yön37E devamsızlık için oldukça farklı bir gerekçe öne sürmektedir. Ona göre sınıflarda rekabetin olmaması devamsızlığı arttırmaktadır:

Sınıflarda rekabetin olabileceği miktarda öğrencinin bulunmaması da devamsızlığın nedenlerinden olabilir. Öğrencinin kalabalık içerisinde kendini çok başarılı ve üstün biri olarak görebilmesi için sınıf mevcudunun küçük okullardan büyük, büyük okullardan küçük olması gerekir. Öğrencilerin derse olan ilgisi düşük olduğundan rekabet ve yarış ortamı oluşmadığından öğrencilerin devamında sorun oluşmaktadır (Yön37E).

Yani öğrencilerin sınıf içerisinde kendilerini öğretmene veya akranlarına gösterebilmeleri için sınıf büyüklüğünün sayısal olarak uygun bir büyüklükte olması gerektiği düşünülmüştür. Kalabalık bir sınıfta öğrenci kendini gösteremez veya gösterebilmesi için belki ders süresi bile yetmeyecektir.

Küçük okullarda öğrenci sayısı ve devamsızlık miktarı ne kadar az olursa olsun yıl boyunca sadece bir gün okula gelen öğrenci sınıfı rahatlıkla geçtiği için okula sürekli gelen öğrencilere olumsuz yansımaktadır. Bu durumda ya sosyal öğrenme yoluyla diğer öğrenciler de devamsızlığa başlayacaktır ya da okulların eski ciddiyetini yitirdiğini ve bu yüzden disiplinsizliklerin oluştuğunu gören öğrenci okuldan soğuyacaktır. Bu doğrultuda görüş belirten Öğ33E bu durumu şöyle ifade etmektedir: “Küçük okullarda devam devamsızlıkla ilgili iş ve işlemler kolay ama yıl boyu devamsızlık yapıp sadece 1 gün bile okula gelen öğrenci geçtiği için diğer öğrencilere örnek oluyor. Bu durum da devamsızlığın artmasına sebeptir.”

Bir başka görüşmede ise eğitim programından ve iş görenlerin eğitim-öğretim programını verimli bir şekilde yerine getirememesinden şikâyet edilmektedir. Yön38E'ye göre; birleştirilmiş sınıflardaki eğitim programının uygulanmasındaki sıkıntılar çocuğun okuldan kopmasına neden olabilmektedir.

Yön38E “okulun büyüklüğü/sınıfların kalabalığı” ile devamsızlık arasında bir ilişki kurmak yerine “fiziki ortamdaki materyalin kalitesi ve amaca uygunluğu devamı sağlar ya da devamsızlığı azaltır. Okulun büyüklüğü devamı olumlu yönde etkileyebilir. Yani çalıştığım büyük/kalabalık okullarda önemli oranda devamsızlık sorunu yoktu.

4.3. Büyük ve Küçük Okullarda Disiplin Durumuna Ait Bulgular

Tablo 10: Büyük ve Küçük Okullarda Disiplin Durumuna İlişkin Dağılım

	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Büyük okullar, öğrencilerin disiplin durumunu olumsuz etkiler.	32	23,7	64	47,4	17	12,6	16	11,9	6	4,4

Tablo 10’da “Büyük ve Küçük Okullarda Disiplin Algısı”na ilişkin öğretmen ve yöneticilerin görüşleri yer almaktadır. Daha önceki çalışmaların aksine büyük okullarda disiplin algısının öğrenci açısından olumsuz yansıtılmadığını aksine %47,4+%32’lik ciddi bir oranla “Büyük okullar, öğrencilerin disiplin durumunu olumsuz etkiler” maddesine öğretmen ve

yöneticiler “ hiç katılmıyorum ve katılmıyorum” yanıtını seçmişlerdir. Okul büyüklüğü ile disiplin algısı arasında kurulan doğrusal olmayan ilişkinin bu maddede kurulmadığı görülmüştür. Doğrusal olmayan ilişki, iki değişkenden biri artarken diğ erinin artması demektir. Aksine küçük okullarda disiplin sorunlarının yaş andığı, büyük okullarda ise disiplini oluşturan kuralların yerleş tiği tespit edilmiştir.

4.3.1. Büyük ve Küçük Okullarda Disiplin Durumuna Ait Öğretmen ve Yönetici Görüşleri

Büyük ve küçük okullarda disiplin algısına ilişkin yönetici ve öğretmen görüşlerinde daha önce yapılan bazı araştırmaların (Lee ve Smith, 1996; Nathan ve Thao, 2007) aksine sonuçlar elde edilmiştir. Bu araştırmada büyük okullarda öğrenci sayısı fazla olduğu için öğretmenin sınıf hâkimiyetini, yöneticilerin ise okul idaresini güçl ükle elde edebildiği belirtilmiştir. Görüşmelerde elde edilen veriler doğrultusunda bazı yönetici ve öğretmenlerimiz disiplin sorunlarının küçük ve büyük okullarda farklı nedenlerden dolayı ortaya çıktığını belirtirken, bazı yönetici ve öğretmenlerimiz ise küçük okullarda disiplin sorunlarının daha kolay ortaya çıktığını belirtmişlerdir.

4.3.2. Okul Küçüklüğünü Disiplin Durumu İçin Bir Dezavantaj Olarak Gören Öğretmen ve Yönetici Görüşleri

Küçük okulları öğrencilerin disipline edilmesi konusunda bir dezavantaj olarak gören Öğ32E, Yön37E ve Yön27K’ nın düşünceleri aşağıdaki gibidir:

Kalabalık olmayan sınıflarda öğrencilere doğal olarak daha fazla ilgi gösterildiği için öğrenciler bazı sınırları aş ip disiplin kurallarına uymayabilirler (Öğ32E).

Küçük okullarda öğrenci sayısı az olduğu için öğrencide bir rekabet duygusu gelişmemektedir. Bu da motivasyon eksikliğine neden olmaktadır. Rekabetin ve motivasyonun olmadığı bir sınıfta veya okulda herhangi bir disiplinden söz edilemez (Yön37E).

Küçük okullarda öğrenci sayısının azlığı demek öğretmen sayısının da az olduğu anlamına gelmektedir. Bu durumda öğretmen normalinden daha fazla öğrenciyle ilgilenmek durumunda kalacaktır. Bu da bazı sınırların silineceği anlamına gelmektedir. Özellikle köyler müdür yetkili sınıf öğretmenliği yapan meslektaşlarımız hem idari işleri yürütmekte hem de kendi sınıfını okutmakla meşgul olduğu zaman o sınıfta çoğu zaman disiplin kopuklukları yaşanabilmektedir (Yön27K).

4.3.3. Devamsızlığın Disiplin Boyutuna Etkisi

Okullarda meydana gelen öğrenci devamsızlıklarının disiplini doğrudan veya dolaylı etkilediğini düşünen Öğ24K ve Yön38E'ye göre;

Devamsızlıkların yapılması, okul veya sınıf kurallarının yerleşmesini olumsuz etkiler. Düzenli okula gelmeyen öğrenciler okul düzeyine ve kültürüne ayak uyduramaz ve nelerin doğru, nelerin yanlış olduğunu ayırt edemez (Öğ24K).

Geçmiş yıllarda okulda ciddi sorunlar oluşturabilecek öğrenciler yapılan yanlış davranışın boyutuna göre okuldan uzaklaştırılma cezası alırlardı. Fakat son iki yıldır devamsızlıktan öğrencilere okul tekrarının yapılmaması ve bunun caydırıcı bir yanının kalmaması yüzünden okullarda yanlış davranışlar artmaktadır. Böylelikle baş edilmez bir disiplin sorunu ortaya çıkmaktadır (Yön38E).

4.3.4. Okul Büyüklüğü ile Disiplin Arasında Bir İlişkinin Olmadığına Dair Görüşler

Okul büyüklüğü ile disiplin arasında herhangi bir ilişkinin olmadığını savunan Öğ30K ve Yön38E'ye göre;

Okul büyüklüğü/sınıfların kalabalığı arasında aslında hem olumlu hem de olumsuz ilişki olabilir. Eğer ki okul veya sınıf kuralları tam oturtulmuşsa okulun büyük veya küçük olması çok da önemli değildir (Öğ30K).

Öğrenci ve veliler okulu ve öğretimi bir ihtiyaç olarak görürse disiplin sorunları oluşmaz. Çalıştığım okuldaki öğrenci sayısı azdır ama özellikle orta okullarda ciddi disiplin sorunları meydana gelmektedir (Yön38E).

4.4. Büyük ve Küçük Okullarda Sınıf ve Okul Yönetimine İlişkin Bulgular

Tablo 11: Büyük ve Küçük Okullarda Sınıf ve Okul Yönetimine İlişkin Dağılım

	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kısmen Katılmıyorum		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Maddeler										
Büyük okullarda öğrenci sayısının fazla olması öğrencileri motive eder.	2	1,5	19	14,1	30	22,2	57	42,2	27	20,0
Büyük okullarda daha çok öğrenci ile çok sayıda ve çeşitli etkinlikler yapılır.	9	6,7	59	43,7	25	18,5	33	24,4	9	6,7
Küçük okullar, öğrencilere okuldaki tüm etkinliklere aktif bir şekilde katılabilme fırsatı sağlar.	17	12,6	68	50,4	26	19,3	20	14,8	4	3,0
Küçük okullarda sınıf mevcutlarının az olması etkili bir eğitim-öğretim ortamı oluşturur.	44	32,6	60	44,4	13	9,6	16	11,9	2	1,5
Eğitim-öğretim etkinlikleri küçük okullarda kolaylıkla uygulanabilir.	35	25,9	49	36,3	26	19,3	19	14,1	6	4,4
Küçük okullarda okul, sınıf yönetimi daha kolaydır.	42	31,1	69	51,1	16	11,9	7	5,2	1	0,7
Küçük okullarda öğretmen, yönetici ve veliler arasında etkili iletişim imkânı sağlanır.	29	21,5	73	54,1	25	18,5	8	5,9	0	0
Büyük okullar velilerden ve çevreden maddi destek sağlar.	14	10,4	39	28,9	51	37,8	21	15,6	10	7,4
Küçük okullar velilerden ve çevreden yeterli maddi destek sağlayamaz.	20	14,8	37	27,4	48	35,6	25	18,5	5	3,7

Tablo 11’de öğretmen ve yöneticilerin “Büyük ve Küçük Okullarda Sınıf ve Okul Yönetimine İlişkin Görüşler” inin dağılımı gösterilmiştir. “Büyük okullarda öğrenci sayısının fazla olması öğrencileri motive eder” maddesine %42,2+%27’lik ciddi oranla “katılıyorum+tamamen katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Yani sınıfların kalabalık oluşu öğrencilerin sınıf içerisinde motive oldukları düşünülmüştür.

“Küçük okullarda sınıf mevcutlarının az olması etkili bir eğitim-öğretim ortamı oluşturur” maddesine ise öğretmen ve yöneticilerin %32’si (44 kişi) “hiç katılmıyorum “yanıtını verirken, yine aynı maddeye %44,4’lük (60 kişi) bir yüzde ise “katılmıyorum” şeklinde cevap vermişlerdir. Genel olarak düşünüldüğünde öğretmen ve yöneticiler düşünülenin aksine küçük okullarda sağlıklı bir eğitim ve öğretim ortamı oluşturulamadığını düşünmüşlerdir.

“Eğitim-öğretim etkinlikleri küçük okullarda kolaylıkla uygulanabilir” maddesine grubun %25,9 + %36,3’ sı “hiç katılmıyorum “ ve “katılmıyorum” şeklinde yanıt vermişlerdir. Bu duruma benzer bir diğer oran ise “Küçük okullarda okul ve sınıf yönetimi daha kolaydır” maddesinde öğretmenler ve yöneticilerin %31,1 + %51,5’i “hiç katılmıyorum” ve “katılmıyorum” yanıtını seçmişlerdir. Bu bulgulara dayanarak küçük okullarda eğitim ve öğretim etkinliklerinin kolaylıkla uygulanamadığı, yine aynı okullarda sınıf ve okul yönetiminin zor olduğu anlaşılmıştır.

“Küçük okullarda öğretmen-yönetici-veli arasında etkili iletişim imkânı sağlanır” maddesine ise grubun nerdeyse yarısı “ katılmıyorum” demiştir.

Genel olarak düşünüldüğünde küçük okulların etkili bir eğitim-öğretim ortamı oluşturmadığını ve bu okullarda düşünülenin aksine kolay etkinlik uygulanamadığı, sınıf ve okul yönetiminin ise kısmen de olsa zor olarak görüldüğü, veliler ile olan etkileşimin ise tam anlamıyla gerçekleşmediği görülmüştür.

4.4.1. Büyük ve Küçük Okullarda Sınıf-Okul Yönetimine İlişkin İlişkin Öğretmen ve Yönetici Görüşleri

Öğretmen ve yöneticilerden bazıları küçük okullarda öğrencilerin yapılan tüm etkinliklere katılma fırsatını vermesine katılmadıklarını belirtirken, bazıları ise sınıf mevcutlarının az olması etkili bir eğitim-öğretim ortamı oluşturmadığını belirtmiştir.

Okul ve sınıf yönetimi konusunda öğretmen ve yöneticilerin bazıları okul büyüklüğünün sahip olduğu avantajlardan söz ederken ciddi sayılabilecek bir oran da aksi şekilde düşünmektedir. Sözgelimi bir ilkokulda görev yapan ve on yıllık kıdemi olan bir sınıf öğretmeni küçük okullarda öğretmenlerin öğrencilerle çok fazla etkileşimde bulduklarını ve bu durumun sınıf ve okul yönetimi konusunda ciddi sıkıntılar ortaya çıkardığını söylemiştir. Öğ35E'ye göre;

Küçük okullarda etkileşim fazla olduğu için resmi bir görüntü kalmaz, dolayısıyla yönetim ve disiplin zordur (Öğ35E).

Öğ35E'nin görüşlerini destekler nitelikte görüş beyan eden Yön27K ise meslekte dördüncü yılı ve çalıştığı kurumda iki senedir müdür yetkili öğretmenlik yapmaktadır. Ona göre;

Öğrenci sayısı az olan okullarda öğretmen öğrencilerle çok sık yüz göz olabilmekte ve bir yerden sonra öğretmen öğrencinin arkadaşı gibi olmakta ve bu durum da yönetim ve disiplini sıkıntıya düşürmektedir (Yön27K).

4.4.2. Okul Büyüklüğü İle Sınıf-Okul Yönetimi Arasında Bir İlişkinin Olmadığına Dair Öğretmen ve Yönetici Görüşleri

Büyük ve küçük okullarda sınıf ve okul yönetimi konusunda oldukça ilginç görüşme sonuçlarına rastlanmıştır. Yönetim sorunlarının okulun büyüklük

ve küçüklüğüne bağlı olmadığı görüşleri elde edilmiştir. Yapılan görüşmelerde okul-aile birliğinin sadece kâğıt üzerinde olması, ders kazanımlarının ders saatlerine uygun verilmemesi, küçük okullardaki yönetim boşluğu, okulların fiziki yetersizliği ve öğretmenlerin mesleki yetersizliği gibi nedenlerden dolayı yönetim konusunda sorunlar yaşandığı tespit edilmiştir. Yapılan bu görüşmelerde Öğ32E, Öğ24K, Yön34K, Yön37E, Yön38E, Yön39E ve Yön30E'ye göre;

Okullarda okul ve sınıf yönetimi konusunda yaşanan sıkıntılar okul-aile birliğinden verim alınmamasından kaynaklanmaktadır (Yön34K).

Derse ait kazanımlar ders saatine uygun verilmemektedir. Bu yüzden artan sürede öğrenciler için yeterli etkinlik hazırlanmazsa yönetim boşluğu oluşur ve hâkimiyet zorlaşır (Yön37E).

Küçük okullarda yönetim sorunlarının olmasının nedeni fiziki koşulların yetersizliğiyle beraber öğretmenlerin kendilerini öğretmenliğe tam anlamıyla verememeleridir. Küçük okullardaki denetim ve rehberlikteki sunilik bazı sorunlara yol açmaktadır. Büyük okullardaki yönetim sorunlarının nedeni ise veli portföyü ve eğitime bakış açısı sorunları çözülmesi zor hale getirmektedir (Yön38E).

Küçük okullarda yönetim baskısının olmaması yönetimde sorunlar meydana getirmiştir (Yön39E).

Küçük okullarda yönetimle ilgili bir sorun varsa öğretmen hizmet içi eğitime tabi tutulmalıdır (Yön30E).

Yönetim, öğrencileri sadece sınıf içerisinde disipline etmek olarak anlaşılmalıdır. Sınıf içerisindeki koridorlarda gezebilmek ve öğrencileri etkinlik yaparken kontrol edebilmek de sınıf yönetiminin bir gereğidir. Fakat küçük okulların küçük sınıflarında bazen bu çok zor olmaktadır.

Yöremizde sınıf mevcudu az ama öğretmenin sınıf içerisinde öğrencilerin yanına gidip onları kontrol edemediği sınıflar da bulunmaktadır (Öğ32E).

Mevcudu az olan sınıflarda yönetim kolaydır diye düşünülmemeli. Yönetim sadece uyarılarla öğrenciyi kontrol altına almak değildir. Sınıfın iklimi de sınıf yönetimini etkilemektedir. Küçük okullarda sağlıklı bir sınıf ikliminin olmadığı düşüncesindeyim (Öğ24K).

4.4.3. Okul Büyüklüğünü Sınıf ve Okul Yönetimi İçin Bir Dezavantaj Olarak Gören Öğretmen ve Yönetici Görüşleri

Okul büyüklüğünü sınıf-okul yönetimi için bir dezavantaj olarak değerlendiren Yön34K bu durumu şu şekilde değerlendirmektedir:

Okulda bulunan öğrenci sayısı fazla olduğu için kontrol altına alıp disipline etmek veya yönetmek oldukça zordur. Ayrıca aile desteğinin bu konuda yetersiz olması duruma olumsuz etki etmektedir (Yön34K).

BÖLÜM V

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde anket ve görüşme formundan elde edilen verilere dayanarak tartışılması gerekebilecek konu ve maddelerin yanı sıra elde edilen sonuçlar ve sunulabilecek öneriler yer almaktadır.

5.1. Tartışma

Ele alınan değişkenlerin büyük ve küçük okullarda nasıl seyrettiği tarama ve görüşmeler sonucunda ortaya konmaya çalışılmıştır. Okulların büyüklüğünün akademik başarıya, devamsızlık durumuna, disiplin algısına, sınıf-okul yönetimine göre ilişkisi ile ilgili yeterli sayıda araştırma yapılmamıştır. Araştırma sonucunda elde edilen veriler ve görüşme sonuçlarının dikkate alınması gerekmektedir.

Bakioğlu ve Polat (2002), kalabalık sınıfların öğrenci ve öğretmenler arasında bire bir görüşmeleri engellediğine ve başarı hakkında herhangi bir dönütün alınmasına engel olduğunu söylemişlerdir. Ayrıca Aydın (1998) kalabalık sınıflardaki öğrencilerin güdülenmede sorun yaşadıklarını ve öğrencilerin güdülenmesi için ekstra bir zamana ihtiyaç olduğuna dikkat çekmiştir. Tüm bunların aksine yapılan bu çalışmada katılımcıların büyük okulların başarıyı düşürdüğü yönündeki düşünceye katılmadığı saptanmıştır. Ayrıca yapılan görüşme sonuçlarında ise, sınıf mevcudunun artması, ilginin azalacağı, sınıf hâkimiyetinin kurulamayacağı, dersi işleme sürecinde zorluk yaratacağı anlamına gelse de küçük okullarda bu şartların aksi olması başarıyı arttırmamıştır. Çünkü küçük okullarda bireysel farklılıklar artmakta öğretmen sınıf düzeyine uygun ders anlatamamaktadır. Akkalkan (2009) ve Çınkır (1996) daha önce okul büyüklüğü ile akademik başarı arasında ters bir ilişki bulmuş iken,

yapılan bu araştırmada olumlu bir ilişki saptanmıştır. Büyük okullarda akademik başarının beklenenin ve yazılanların aksine düşük olmadığı, kk okullarda ise başarının yüksek olmadığı tespit edilmiştir. Kk okullardaki başarı seviyesinin düşük oluşunu bazı öğretmenler devamsızlığa bağlarken, bazıları ise öz düzenleme becerisinin eksik oluşu ve kk okullardaki yönetim ve disiplin sorunlarına bağlamıştır.

Araştırmada kk okullarda akademik başarının pek de yüksek olmadığı bunun bölgenin coğrafi ve sosyoekonomik nedenlerinden kaynaklandığı tespit edildiği gibi, sınıf içerisinde ğretmen ve ğrenci arasındaki yoğun etkileşimden dolayı yönetimin zor olduğu ve bunun başarıyı istenilen düzeye taşıyamadığı görülmüştür.

Büyük okullarda artan ğrenci sayısına paralel olarak ortaya çıkan disiplin sorunları aynı oranda artmasına rağmen bu durum kk okullarda aksi durumda değildir. Nitekim anket ve görüşme sonuçlarında ğretmen ve yöneticilerin ciddi bir kısmı mevcudu az olan okul veya sınıflarda etkileşim ve samimiyetin yoğun olmasından dolayı çocukların okul ve sınıf kurallarını benimsemediği, resmiyet çizgisinin aşıldığını ve bu durumun da disiplin ve yönetim kopukluğuna neden olduğunu belirtmişlerdir.

Okul büyüklüğünün öğrencilerin devam-devamsızlık durumuna etkilerinde elde edilen bazı veriler ve görüşme sonuçları oldukça ilginçtir. Daha önce yapılan araştırmalarda (Klonsky, 1995; Cotton, 1996; Irmscher, 1997; Duke ve Trautvetter, 2001) okul büyüklüğü ile devamsızlık arasında doğru bir orantı olduğu tespit edilmişken, yapılan bu araştırmada aksi yönünde veriler elde edilmiştir. Nitekim anket sonuçlarında kk okullarda ğrenci devamlılığının kolay sağlandığına ilişkin görüşe katılmamaktadırlar. Görüşme sonuçlarında ise bunun nedeni bölgesel gelişmişlik düzeyi, veli bilinci, mevsimlik işçi, yaptırımların yetersiz oluşu ve devamsızlıktan sınıf tekrarı yapılan öğrencinin olmayışı şeklinde dile getirilmiştir. Daha önce yapılan araştırmalarda(Barker,

1986: 8; Dönmez, 2002; Yaman, 2010) büyük okullarda sınıf ve okul yönetimi zor olduğu bulunmuş iken araştırmanın yapıldığı yörede uygulanan ankette ise aksi yönde sonuçlar saptanmıştır.

5.2. Sonuç

5.2.1. Akademik Başarıya İlişkin Sonuçlar

Büyük okulların öğrencilerin akademik başarılarını olumlu yönde etkilediğine ulaşılmıştır. Yine büyük okullardaki öğrenciler arasında rekabet olduğu için okula ve sınıf içine daha fazla motive olduklarına ulaşılmıştır. Kalabalık sınıfların başarıyı düşürmediğine rastlanmış, küçük okullar genellikle daha az gelişmiş yörelerdeki okullar olduğu için okuldaki materyaller yetersiz ve başarı düşüktür.

Öğrenciler arasında rekabet olmadığı için derse olan ilgi azaldığına rastlanmıştır. Küçük okullarda derse ait kazanımlar hızlıca verildiğinden akademik başarının düşük olduğu bulgusuna rastlanmış, küçük okullarda genellikle deneyimsiz ve meslekte yeni öğretmenler olduğu için başarı grafiği azalan yöndedir. Okula devamsızlık yapan öğrenciler yeteri kadar kazanım alamayıp sınıfı geçtikleri için başarı yükselememiştir. Büyük okullarda öğretmen-veli iletişimi daha sağlıklı gerçekleşir.

5.2.2. Devam-devamsızlık Durumuna İlişkin Sonuçlar

1. Büyük okulların öğrencilerin devam oranlarını olumsuz etkilemediği sonucuna varılmıştır.
2. Küçük okullarda öğrenci devamlılığının kolay sağlandığı sonucuna varılmıştır.

3. Küçük okullarda mevsimlik işçi olarak yılın belirli dönemlerinde şehir dışına çıkan öğrenciler devamsızlığın artmasına sebebiyet vermiştir.
4. Devamsızlıklara yaptırımların yeterince uygulanmaması küçük okullarda ciddi bir şekilde devamsızlıkların oluşmasına neden olmuştur.

5.2.3. Disiplin Algısına İlişkin Sonuçlar

1. Büyük okullar, öğrencilerin disiplin durumunu olumsuz etkilemez.
2. Küçük okullarda ciddiye alınacak kadar disiplin sorunu yaşanmaktadır.
3. Küçük okullarda öğrenci-öğretmen arasındaki yoğun etkileşim ve iletişimden dolayı disiplin sorunlarının meydana geldiği sonucuna varılmıştır.
5. Devamsızlıkların olması küçük okullarda disiplin kopukluğuna neden olmaktadır.

5.2.4. Okul ve Sınıf Yönetimi Algısına İlişkin Sonuçlar

1. Büyük okullarda öğrenci sayısı fazla olduğu için öğrenciler motive olur.
2. Küçük okullarda yeterli sayıda ve çeşitte etkinlik yapılamaz.
3. Devamsızlık sorunu olduğu için küçük okullarda öğrencilerin tüm etkinliklere katılmadığı sonucu elde edilmiştir.

4. Büyük okullarda daha sağlıklı bir eğitim-öğretim ortamının oluştuğu görüşü elde edilmiştir.
5. Küçük okulların velilerden maddi destek sağlayamadığı tespit edilmiştir.
6. Küçük sınıflarda sınıf yönetiminin kolay olmadığı sonucu elde edilmiştir.
7. Sınıf Öğretmenliği bölümünde eğitim gören öğretmen adaylarına sınıf yönetimi dersi daha fazla sayıda verilmeli ve programa birleştirilmiş sınıflarda sınıf yönetimi adı altında ikinci bir yönetim dersi eklenmelidir.

5.3. Öneriler

1. Okul büyüklüğü/sınıf mevcudu sosyokültürel ve okul çevresinin diğer paydaşları dikkate alınarak belirlenip düzenlenmelidir.
2. Öğrenci sayısı az fakat fiziki ve donanım olarak yetersiz olan okullara gerekli yardım sağlanabilir.
3. Akademik başarıyı doğrudan etkileyen devamsızlık sorunu küçük okullarda yaptırıma tabi tutulabilir.
4. Küçük okullarda çalışan öğretmenler derse ait kazanımları hızlıca vermemelidir.
5. Bölgede akademik başarının artması için anne babaların eğitim konusunda bilinçlendirme çalışmaları yapılabilir.

6. Velilerin eğitim konusunda tedbir alması ve öğrencileri teşebbüs etmeleri uygun olabilir.
7. Bölgede belki de küçük okullar sınıfların küçük olduğu okullar ile aynı anlamı ifade ettiği için sınıfların kapasitesini artırma yoluna gidilebilir.
8. Birleştirilmiş sınıflı okullardaki öğrenciler yatılı veya taşıma kapsamına alınabilir.
9. Büyük okullarda bulunan imkânlar küçük okullara da yansıtılmalı ve öğretmenlerin “kötü okuldan” ayrılma düşüncesini değiştirecek veya erteleyecek uygulamalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

AÇIKALIN, A., (1994), **Toplumsal, Kurumsal ve Teknik Yönleriyle Okul Yöneticiliği (2. Basım)**. Ankara: Pegem A Yayıncılık Dergisi, 1998 – kuey.net

ADAMS, D., (1998), **Eğitimde Kalitenin Tanımlanması. Çeviren: Necati Cemaloğlu, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi**, 1998, 4.2: 233-248.

AKKALKAN, H., (2009), Ankara İli Çankaya İlçesinde Okul Büyüklüğünün Öğrencilerin Akademik Başarısı, Okula Devamı Ve Disiplini İle İlişkisi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ankara: Ankara Üniversitesi.

ALTINKURT, Y., (2008), **Öğrenci Devamsızlıklarının Nedenleri ve Devamsızlığın Akademik Başarıya Olan Etkisi. Sosyal Bilimler Dergisi**, 20, 129-142.

And For Whom?. Paper presented at the annual AERA, New York. ED396888.(http://www.eric.ed.gov/ERICDocs/data/ericdocs2/content_storage_01/0000000b/80/26/dc/9b.pdf) (20.03.2014 tarihinde alınmıştır.)

ARI, R., DENİZ, M. E., (2008), **Sınıf Yönetimi**. Maya Akademi Yayın Dağıtım.

ARKONAÇ, S., ALTINKURT, Y., (2008), **Öğrenci Devamsızlıklarının Nedenleri ve Devamsızlığın Akademik Başarıya Olan Etkisi. Sosyal Bilimler Dergisi**, 20, 129-142.

AYDIN, A., (1998), **Sınıf Yönetimi**. Anı Yayıncılık.

AYDIN, İ., (2002), **Alternatif Okullar**, Pegem Yayıncılık, Ankara.

AYDIN, B., (2001), İlköğretim Okullarında Sınıf Disiplininin Sağlanması.
Doktora Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Bolu.

AYDIN, B., (2004), Kuram Ve Uygulamada Eğitim Yönetimi. Sayı 39.

BAKİOĞLU, A., ASYALI, S. G., (2005), **Rehber Öğretmenlerin Buldukları
Kariyer Evrelerine Göre Okul Yönetimini Algılayışlarının Niteliksel
Olarak İncelenmesi**. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi
Eğitim Bilimleri Dergisi, 21(21), 89-110.

BAKİOĞLU, A., POLAT, N. H., (2002), **Kalabalık Sınıfların Etkileri**. Eğitim
Araştırmaları. Sayı 7.

BALCI, A., (2003), **Etkili Okul ve Okul Geliştirme: Kuram, Uygulama ve
Araştırma**. Geliştirilmiş İkinci Baskı. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

BARKER, R. G., (1964), P. V. Big **School, Small School**. Stanford, Calif:
Stanibrd Univ. Press

BARKER, B. O., (1986), **The Advantages of Small Schools**. ERIC Digest. Las
Cruces, NM: ERIC Clearinghouse on Rural Education and Small Schools,
February 1986 (ED 265 988).

BAŞAR, H., (1997), **Sınıf Yönetimi**, Ankara: Önder Matbaacılık.

BAŞARAN, İ., (1982), **Temel Eğitim ve Yönetimi**. Eğitim Fakültesi Yayını No:
112. Ankara: Ankara Üniversitesi

BAŞARAN, İ., (2000), **Eğitim Yönetimi**. Ankara: Feryal Matbaası.

BAŞARAN, İ. E., (1974), Türkiye'nin Zorunlu Öğrenim Sorunları ve Çözüm Yolları. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Ankara.

BAŞTEPE, İ., (2009), **Etkili Okulun Eğitim-Öğretim Süreci Ve Ortamı Boyutlarının Nitelikleri**. Electronic Journal of Social Sciences, 8(29).

BOGDAN, R. B., (1992), **Qualitative Research for Education: An Introduction to Theory and Methods**. Boston: Allyn and Bacon.

BURGAZ, B., (2004), **Kalabalık Sınıf Nitelikli Öğretmen**. Eğitim ve Denetim Dergisi. Sayı 2.

BURSALIOĞLU, Z., (1979), **Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış**. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayını, No:154.

BROOKFIELD, S., (1992), **Ethnographic Research Methods Course Notes**. Teachers College, Columbia University.

CAFOĞLU, Z., (1995), **Okulların Güçlendirilmesi**. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, 1(4), 549-556.

CHARLES, Morse 1996, **Building Classroom Discipline** (5 th Ed). Longman Publisher, USA

COTTON, K., (1996), **School Size, School Climate, and Student Performance** *Academic Search Premier*, Vol. 47, Issue 4, May. (<http://www.nwrel.org/scpd/sirs/10/c020.html>) (11.03.2014 tarihinde alınmıştır.)

CÜCELOĞLU, D., (2003), **İnsan ve Davranışı**.12. Basım. İstanbul:Remzi Kitabevi.

ÇINKIR, Ş., (1996), Okul Büyüklüğünün Öğrenci Başarısı İle İlişkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

DARCH, C. B., KAMEENUI, E. J., (1995), **Disiplin sorunları ve çözüm yöntemleri konusunda öğretmenlerin görüşleri**. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, 10(3), 326-337.

DÖNMEZ, B., (2004), **Sosyal Bir Sistem Olarak Sınıf ve Sınıfın İklimi**. M. Şişman ve S. Turan (Editörler). Sınıf Yönetimi. İkinci Baskı. Ankara: Pegem A Yayıncılık, ss. 43-62'deki makale.

DUKE, D.L., TRAUTVETTER, B., (2001), **Reducing the negative effects of large schools, National Clearinghouse For Educational Facilitier**, <http://209.85.135.104/search?q=cache:C-v1VXzPNDcJ> adresinden 04.04.2014 tarihinde ulaşılmıştır.

EDMONDS, R., (1979), **Effective School For the Urban Poor**, Educational Leadership:15-24

GÜNEY, S., (2000), **Davranış Bilimleri**. 2. Baskı. Ankara: Nobel Yayınları.

HALLER, J. E., (1986), **Kenneth A. Strike**. An Introduction To Educational Administration, Social, Legal, and Ethical Perspectives. Longman Inc.

HELVACI, M. A., AYDOĞAN, İ., (2011), **Etkili Okul Ve Etkili Okul Müdürüne İlişkin Öğretmen Görüşleri**, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, s.4.

IRMSCHER, K., (1997), School Size. **ERIC Clearinghouse on Educational Management, Eugene, OR.** <http://www.ericdigests.org/1998-2/size.htm> (11.03.2014 tarihinde alınmıştır.)

IŞIK, H., (2004), **Öğrenme Ortamlarının Fiziksel Düzeni.**, M. Şişman ve S. Turan (Editörler). Sınıf Yönetimi. İkinci Baskı. Ankara: Pegem A Yayıncılık, ss. 12-24'deki makale.

KADI, Z., (2000), Adana İli Merkezindeki İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Sürekli Devamsızlık Nedenleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KARAKÜTÜK, K., TUNÇ, B., (2004), **Okul Büyüklüğü-Sınıf Büyüklüğü.** Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. Sayı 1.

KLONSKY, M., (2002), **How Smaller Schools Prevent School Violence.** Educational Leadership, Feb, Vol. 59, Issue 5: 65-72.

KOZLU, C. L., (1994), **Türkiye Mucizesi İçin Vizyon Arayışları ve Asya Modelleri.** 2. Baskı: Türkiye İş Bankası Yay., Ankara

KURUL, N. (2002). **Öğrenci Başarısında Etkili Okul Değişkenleri ve Eğitimde Verimlilik.** Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, cilt: 35, sayı:1-2

KÜLAHOĞLU, Ş., ALTINKURT, Y., (2008), **Öğrenci Devamsızlıklarının Nedenleri Ve Devamsızlığın Akademik Başarıya Olan Etkisi.** Sosyal Bilimler Dergisi, S.20, s. 129-142.

KÜMBETOĞLU, B., (2005), **Sosyolojide ve Antropolojide Niteliksel Yöntem ve Araştırma**. Bağlam.

LEE, V.E., JULIE B. S., (1996), **High School Size: Which Works Best**

LEVINE, D.LJ., ROBERT, J., (1992), Havighurs. Society and Education. Allyn and Bacon

LEZOTTE, L. W., (1991), **Correlates of Effective Schools The First and Secondary Generations, Effective School Products**. USA, Michigan, 1-16.

MEB. 2001 Yılı Başında Milli Eğitim. İnternette 08.04.2014 tarihinde elde edilmiştir: <http://www.meb.gov.tr>

MİNNEAPOLİS, M., <http://www.edfacilities.org/pubs/saneschools.pdf> (01.04.2014 tarihinde alınmıştır.)

NATHAN, J., FEBEY, K., (2001), **Smaller, Safer, Saner, Successful Schools**. National Clearinghouse for Educational Facilities, Washington, D.C.; Minnesota University, Center for School Change, Humphrey Institute,

ÖĞÜLMÜŞ, S., ÖZDEMİR, S., (1995), **Sınıf ve Okul Büyüklüğünün Öğrenciler Üzerindeki Etkisi**. Eğitim Yönetimi Dergisi. Sayı 2.

ÖZABACI, N., TIRYAKIOĞLU, Ş., (1996), **Okul Başarısızlığı**. Yaşadıkça Eğitim. Sayı 47.

ÖZER, M. A., (1991), İlköğretim Okulları İkinci Kademe (ortaokul) Öğrencilerinin Öğrenimi Terk Etme Sorununun Analizi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

- PATTON, M. Q., (1987). **How to use qualitative methods in evaluation.**
Newbury Park, CA: Sage
- PEHLİVAN, Z., (2005), Resmi Genel Liselerde Öğrenci Devamsızlığı ve Buna Dönük Okul Yönetim Politikaları. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- SARITAŞ, M., (2001), “**Sınıf Yönetimi ve Disiplinle İlgili Kurallar Geliştirme ve Uygulama**” **Sınıf Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar** (Ed. Leyla Küçükahmet). Ankara: Nobel Yayınları.
- SARP, N., (2000), **İlköğretim Okullarında Büyük Sınıfların Yönetiminde Karşılaşılan Sınıf İçi Sorunlara Öğretmen Yaklaşımı Üzerine Bir Araştırma.** Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7(14).2000.
- SENEMOĞLU, N., (2001), **Gelişim, Öğrenme ve Öğretim.** Ankara: Gazi Kitabevi.
- SLATE, J. R., JONES, C. H., (2006), **Effects of School Size: A Review of the Literature with Recommendations.**
- ŞİMŞEK, H., (2011), **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri.** 8. Baskı. Seçkin Yayınları, Ankara: 2011.
- ŞIŞMAN, M., (2002), **Eğitimde Mükemmellik Anlayışı: Etkili Okullar.** Pegem A Yayıncılık. Tatar 2001
- ŞIŞMAN, M., TURAN, S., (2004), **Eğitim ve Okul Yönetimi. Eğitim ve Okul Yöneticiliği El Kitabı.** Ankara: Pegem A Yayıncılık.2004.

- ŞİŞMAN, M., (2007), **Eğitim Bilimine Giriş**. 3. Baskı Pegem A Yayıncılık
- TÜRNÜKLÜ, A., ZORALOĞLU, Y., GEMİCİ, Y., (2001), **“İlköğretim Okullarında Okul Yönetimine Yansıyan Disiplin Sorunları”**. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetim Dergisi. Ankara: Pegem Yayınları. 27:417-441.
- ULUDAĞ, Z., ODACI, H., (2002), **Eğitim Öğretim Faaliyetlerinde Fiziksel Mekân**. Millî Eğitim Dergisi, Sayı: 153- 154.
- UYSAL, A. A., (2007), Öğretmenlerde Gözlenen Duygusal Yaşantı Örüntülerinin ve Duygusal İşçiliğin Mesleki İş Doyumu Ve Tükenmişlik Üzerine Etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Muğla: Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- VATANARTIRAN, S., EREN, A. K. (2014). **Anadolu Sağlık Meslek Liselerinin Etkili Okul Boyutları Bağlamında İncelenmesi**. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl: 7, Sayı: 16.
- VERGİLİ, A., ATILGAN, M., (1998), **“Üniversite Öğrencilerinin Ders Çalışma Alışkanlıkları ile Akademik Başarılarının Karşılaştırılması (Gaziantep Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma)”** VII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Cilt 1, 458-471.
- YAMAN, E., (2006), **Eğitim Sistemindeki Sorunlardan Bir Boyut: Büyük Sınıflar ve Sınıf Yönetimi**. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi. Sayı 9.
- YILDIRIM, A., (2011), **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri**. 8. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara: 2011

YILDIRIM, M. C., DÖNMEZ, B., (2008), Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımı Uygulamalarının Sınıf Yönetimine Etkileri Üzerine Bir Çalışma. 2008.

EKLER**EK 1- GÖRÜŞME FORMU**
OKUL BÜYÜKLÜĞÜNÜN ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK BAŞARISI,
OKULA DEVAMI VE DİSİPLİNİ İLE İLİŞKİSİNE İLİŞKİN YÖNETİCİ
GÖRÜŞME FORMU

Değerli Meslektaşlarım,

Bu görüşme , “Okul Büyüklüğünün Akademik Başarı, Disiplin, Okula Devam, Okul ve Sınıf Yönetimi ile İlişkisi” konulu tez çalışmasına veri toplamak amacı ile yapılmaktadır. Soruları içtenlikle cevaplamanız araştırmanın güvenilirliği açısından oldukça önemlidir. Cevaplarınız sadece bilimsel araştırma amaçlı kullanılacak ve gizli tutulacaktır.

Katkılarınız için teşekkür ederim.

Nihat ÖZGÜLER

Zirve Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Eğitim Bilimleri Bölümü

Eğitim Yönetimi, Denetimi, Planlama ve Ekonomisi ABD

İletişim: nihatozguler84@hotmail.com

BÖLÜM I
KİŞİSEL BİLGİLER

1. Cinsiyet
2. Yaş
3. Mesleki Kıdem
4. Okulunuzun öğretim şekli
5. Okulunuzun türü
6. Okuldaki göreviniz

BÖLÜM II
OKUL BÜYÜKLÜĞÜ İLE ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK BAŞARI,
DİSİPLİN, OKULA DEVAMI, OKUL VE SINIF YÖNETİMİ İLİŞKİSİNE
AİT ÖĞRETMEN VE YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİ

1. Sizce okul büyüklüğü/sınıfların kalabalığı ile öğrencilerin akademik başarıları arasında nasıl bir ilişki vardır?
2. Size okulunu büyüklüğü okula devamı nasıl etkilemektedir?
3. Okul büyüklüğü/sınıfların kalabalığı ile disiplin arasında nasıl bir ilişki vardır?
4. Okul büyüklüğü/sınıfların kalabalığı ile okul ve sınıf yönetimi arasında nasıl bir ilişki vardır?

T.C.
DİYARBAKIR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 30769799/604.01.02/358301
Konu: Anket İzni

24/01/2014

ZİRVE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
GAZİANTEP

Zirve Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi, Teftişi Planlaması ve Ekonomisi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Nihat ÖZGÜLER'in, "**Çınar İlçesinde bulunan İlkokullarda, Ortaokullarda ve Liselerde görev yapan İdareci ve Öğretmenlere, Okul büyüklüğünün Öğrencilerin Akademik başarısı ve Okula Devamı ile ilişkisi**" konulu tez önerisi ile ilgili olarak geliştirdiği anket çalışması Araştırma ve Değerlendirme Komisyonumuz tarafından incelenmiş olup, Diyarbakır İli ve İlçelerindeki İlkokullarda uygulanacak anket çalışmasını eğitim öğretim faaliyetlerini aksatmayacak şekilde uygulanması müdürlüğümüzce uygun görülmüştür.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Hadi AĞIRBAŞ
Millî Eğitim Müdürü

EKLERİ:

- 1-Araştırma Değerlendirme Formu
- 2-Onaylı Anket Formu (9 Sayfa)

ZİRVE ÜNİVERSİTESİ GELEN EVRAK	
EVRAK TARİHİ	04.02.14
EVRAK NO	56
EK	

Sükrü COŞKUN
Güvenli Elektronik İmza!
Aşlı İle Aynıdır.
27.01.2014

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5 inci maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. Evrak teyidi <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 971a-bb8b-398c-82b5-934b kodu ile yapılabilir.

İl Millî Eğitim Müdürlüğü-Yenişehir/Diyarbakır
Elektronik Ağ: www.diyarbakir@meb.gov.tr
e-posta: istatistik2121@gmail.com

Ayrıntılı bilgi için: M.Ş.GÜRTEKİN MEMUR
Tel: (0 412) 2265850
Faks: (0 412) 2265828

ZİRVE ÜNİVERSİTESİ GELEN EVRAK	
EVRAK TARİHİ	03.02.14
EVRAK NO	450
EK	2

T.C.

DİYARBAKIR VALİLİĞİ

İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Araştırma Ve Değerlendirme Formu

ARAŞTIRMA SAHİBİNİN	
Adı Soyadı	Nihat ÖZGÜLER
Kurum / Üniversitesi	Zirve Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü
Araştırma yapılacak eğitim kurumu ve kademesi	Diyarbakır İli Çınar İlçesinde bulunan İlkokullarda, Ortaokullarda ve Liselerde görev yapan İdareci ve Öğretmenlere
Araştırma Konusu	Diyarbakır İli Çınar İlçesinde bulunan İlkokullarda, Ortaokullarda ve Liselerde görev yapan İdareci ve Öğretmenlere, Okul büyüklüğünün öğrencilerin Akademik Başarısı ve Okula Devamı ile ilişkisi
Kurum / Üniversitesi onayı	Var
Araştırma /Proje / Ödev / Tez Önerisi	Tez Önerisi
Veri Toplama Araçları	Anket
Görüş İstenilecek Birim / Birimler	
KOMİSYON GÖRÜŞÜ	
Müdürlüğümüz anket araştırma ve değerlendirme komisyonu tarafından yapılan incelemede "Diyarbakır İli Çınar İlçesinde bulunan İlkokullarda, Ortaokullarda ve Liselerde görev yapan İdareci ve Öğretmenlere, Okul büyüklüğünün öğrencilerin Akademik Başarısı ve Okula Devamı ile ilişkisi" Diyarbakır Merkez ilçelerinde ilkokul ve ortaokul kademelerine yönelik uygulanacak anket çalışmasının komisyonumuzca sakınca olmadığına dair oy birliği ile karar verilmiştir.	
Komisyon Kararı	Oy birliği
Muhalif Üyenin Adı ve Soyadı:	Gerekçesi;
.....
.....

KOMİSYON 09.01.2014

Komisyon Başkanı

Mehmet AKIN

Üye

Cihat ÖZCENGİZ

Üye

Mehmet Şerif GÜRTEKİN

ZİRVE

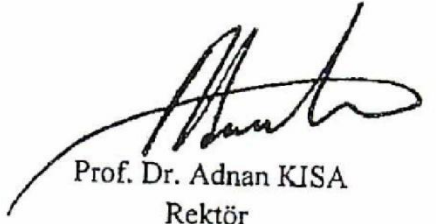
ÜNİVERSİTESİ
GAZİANTEP

Sayı : 38196035 – 605.01/1314
Konu: Nihat Özgüler'in araştırma izni

25/12/2013

T.C.
DIYARBAKIR VALİLİĞİ
(İl Millî Eğitim Müdürlüğüne)

Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü 511713171 numaralı Eğitim Yönetimi, Teftişi Planlaması ve Ekonomisi Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Nihat Özgüler, Diyarbakır ili Çınar İlçesinde bulunan ilkokullarda, Ortaokullarda ve Liselerde görev yapan İdareci ve öğretmenlere "Diyarbakır İli Çınar İlçesindeki Okul Büyüklüğünün Öğrencilerin Akademik Başarısı ve Okula Devamı İle İlişkisi" konulu bilimsel çalışmayı yapmak istemektedir. Öğrencimize ekte sunulan bilimsel çalışmayı yapabilmesi için gerekli iznin verilmesi hususunu tensiplerinize arz ederim.

Prof. Dr. Adnan KISA
Rektör

T.C. DIYARBAKIR VALİLİĞİ İl Millî Eğitim Müdürlüğü	
Gönderen Kurum Yılı	
Çalışma	
Lisans No	strateji geliştirme

Ek:

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'nün 23/12/2013 tarih ve 144 sayılı yazısı ve ekleri
(7 sayfa)

ZİRVE

ÜNİVERSİTESİ

G A Z İ A N T E P

Sayı : 37891908-605.01.01/144

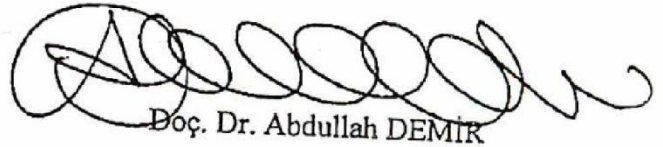
Konu : Nihat ÖZGÜLER

23/12/2013

REKTÖRLÜK MAKAMINA

Enstitümüz Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Ana Bilim Dalı bünyesinde yürütülen Yüksek Lisans programında öğrenim gören Nihat ÖZGÜLER'in "Diyarbakır İli Çınar İlçesinde Okul Büyüklüğünün Öğrencilerin Akademik Başarısı ve Okula Devamı ile İlişkisi" konulu araştırmayı Diyarbakır ilinde yapacağına ilişkin dilekçesi ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Doç. Dr. Abdullah DEMİR

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Ekler:

1. Anket İzin Dilekçesi
2. Anket
3. Danışman Öneri Formu

24.12.13
4166
3

ZİRVE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Programın Adı	EĞİTİM YÖNETİMİ DENETİMİ TEFTİŞ PLANLAMA ve EKONOMİSİ		
Öğrencinin Adı-Soyadı	NİHAT ÖZGÜLER		
Öğrenci Numarası	511713171		
Danışman Adı	Yard. Doç. Dr. Nurettin BELTEKİN		
Konu	DIYARBAKIR İLİ ÇINAR İLÇESİNDE OKUL BÜYÜKLÜĞÜNÜN ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK BAŞARISI ve OKULA DEVAMI İLE İLİŞKİSİ		
Uygulanacak	İl:DIYARBAKIR İlçe:ÇINAR Yer:MERKEZ ve KÖY OKULLARI		
Uygulama Tarihi*	Başlangıç: 13.01.2013		Bitiş:24.01.2014
Uygulanacak Kitle	İDARECI,SINIF ve BRANŞ ÖĞRETMENLERİ		
Uygulanacak Yöntem ve Teknik	☒ Anket ☐ Gözlem ☐ Görüşme ☐ Belge Tarama ☐ Diğer :		

Enstitünüzün öğrencisi olduğum programda yapacağım çalışmaya ilişkin bilgiler yukarıda sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

NİHAT ÖZGÜLER

Doç. Dr. Abdullah DEMİR
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Ekler:

- 1) Uygulanacak Anket
- 2) Öneri formu
 - a. Tezli yüksek lisans öğrencileri için Tez Öneri Formu
 - b. Tezsiz yüksek lisans öğrencileri için Araştırma Bildirim Formu

* Anketin uygulanacağı tarih dilekçenin enstitüye verilmiş tarihinden en az 30 gün sonra başlamalıdır.

Not: Formda bulunan bütün alanlar eksiksiz olarak doldurulmalıdır. Bu form aynı zamanda sbe@zirve.edu.tr adresine e-posta olarak ta gönderilecektir.

Değerli Meslektaşlarım,

Geliştirdiğim bu anket, " Okul Büyüklüğü'nün Öğrencinin Akademik Başarısı ve Okula Devamı ile ilişkisi " konulu tez çalışmasına veri toplamak amacı ile yapılmaktadır. Maddeleri dikkatlice okuyup içtenlikle cevaplamanız araştırmanın güvenilirliği açısından oldukça önemlidir. Cevaplarınızın sadece bilimsel araştırma amaçlı kullanılacağından ve gizli tutulacağından emin olabilirsiniz.

Katkılarınız için teşekkür ederim.

Nihat ÖZGÜLER

Zirve Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı
Eğitim Yönetimi, Denetimi, Teftiş, Planlama ve Ekonomisi

BÖLÜM I

KİŞİSEL BİLGİLER

Aşağıdaki maddelerde durumunuza uygun seçeneğin yanındaki parantezin içine (x) işareti koyunuz ya da uygun gördüğünüz açıklamayı yazınız.

1) Cinsiyetiniz? 1 () Kadın 2 () Erkek

2) Yaşınız?

1 () 25 yaş ve altı 2 () 26-35 3 () 36-45 4 () 46-55 5 () 56 yaş ve üzeri

BÖLÜM III

	Okul Büyüklüğü İle Öğrencilerin Akademik Başarısı, Okula Devamı ve Disiplin İlişkisine İlişkin Görüşler	Hiç		Kısmen		Tamamen	
		Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum
1.	Büyük okullar, öğrencilerin akademik başarılarını etkiler.						
2.	Büyük okullar, öğrencilerin devam oranlarını etkiler.						
3.	Büyük okullar, öğrencilerin disiplin durumunu etkiler.						
4.	Büyük okullarda başarılı öğrenci sayısının ve farklılıkların fazla olması öğrencileri motive eder.						
5.	Büyük okullarda sınıf mevcutlarının kalabalık olması başarıyı düşürür.						
6.	Büyük okullarda, devamsızlıkla ilgili işlemlerin zaman alması öğrencilerin devamsızlık oranını artırmaktadır.						
7.	Büyük okullarda öğretmenler arası iletişim ve bilgi alış veriş daha yoğun olmaktadır.						
8.	Büyük okullarda sınıf mevcutlarının kalabalık olması ile öğretmen ve idareciler velilerle yeterli düzeyde görüşmemektedir.						
9.	Büyük okullarda daha çok öğrenci ile çeşitli ve fazla sayıda etkinlik yapılmaktadır.						
10.	Büyük okullar öğrencilere zengin sosyal imkânlar ve rekabet ortamı sunulur.						
11.	Büyük okullar velilerden ve çevreden maddi destek sağlar.						
12.	Küçük okullarda okul ve sınıf yönetimi daha kolaydır.						
13.	Küçük okullarda öğrenciler yakından tanınır ve öğrencilerin hepsine yeterince zaman ayrılır.						
14.	Küçük okullar, bireyler arasında samimi ilişkiler olmasını ve okuldaki tüm etkinliklere aktif bir şekilde katılabileme fırsatı sağlar.						
15.	Küçük okullarda sınıf mevcutlarının az olması etkili bir eğitim-öğretim ortamı oluşturmaktadır.						
16.	Küçük okullar öğretmen, idareci ve veliler arasında etkili iletişim imkânı sağlar.						
17.	Eğitim-öğretim etkinlikleri küçük okullarda kolaylıkla uygulanabilmektedir.						
18.	Küçük okullarda öğrenci devamlılığı daha kolay sağlanır.						
19.	Okul büyüklüğü 400-900 öğrenci olmalıdır.						
20.	Küçük okullar velilerden ve çevreden maddi destek sağlayamaz.						

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bilim Dalının Adı: EĞİTİM YÖNETİMİ DENETİMİ TEFTİŞ PLANLAMA ve EKONOMİSİ

Öğrencinin:

Adı ve Soyadı: NİHAT ÖZGÜLER

İmzası: *N. Özgüler*

Tarih: 09.12.2013

Bölümü: EĞİTİM YÖNETİMİ DENETİMİ TEFTİŞ PLANLAMA ve EKONOMİSİ

Tez Danışmanının:

Unvanı, Adı ve Soyadı:

Yard. Doç. Dr. Nurettin BELTEKİN

İmzası: *N. Beltekin*

Tarih: 09.12.2013

Bölümü: EĞİTİM BİLİMLERİ

2. Tez Danışmanının (Varsa):

Unvanı, Adı ve Soyadı:

Bölümü:

İmzası:

Tarih:

Kalan Süresi:

..... dönem

1) Tezin Adı*:

Türkçe :

DIYARBAKIR İLİ ÇINAR İLÇESİNDE OKUL BÜYÜKLÜĞÜNÜN ÖĞRENCİLERİN
AKADEMİK BAŞARISI ve OKULA DEVAMI İLE İLİŞKİSİ

İngilizce :

THE RELATIONSHIP BETWEEN THE SCHOOL SIZE AND THE ACADEMIC
SUCCESS SCHOOL ATTENDANCE IN DIYARBAKIR CITY ÇINAR DISTRICT

2) Problem Durumu (Sorun):

Bu araştırmanın problemi, büyük ve küçük ilköğretim okullarında öğrencilerin akademik başarı, okula devam-devamsızlık ile okul müdürlerinin okul büyüklüğüne ilişkin görüşlerinin neler olduğudur.

3) Tezin Amacı:

Bu araştırmanın amacı küçük ve büyük okullarda akademik başarı, okula devam-devamsızlık ve bu okullarda görev yapan okul müdürlerinin konuyla ilgili görüşlerini ortaya koymaktır.

4) Tezin Önemi: Çalışmanın eğitime, ekonomiye, topluma, insan sağlığına, çevreye vb. katkıları:

Bu araştırma ile okul büyüklüğünün belirtilen etkenler üzerinde etkili olup olmadığı ortaya konulmaya çalışılacaktır. Araştırma sonucunda elde edilecek bulgular yeni okulların kurulmasında, var olan okullarda yaşanan sorunların çözümünde önemli katkılar sağlayabilir. Bu araştırma, elde edeceği bulgularla konuya dikkat çekebileceği, Türkiye'de konuyla ilgili yeni çalışmalar yapılmasına katkılar sağlayabileceği için de önem taşımaktadır.

5) Yöntem(ler) ve/veya Teknik(ler) ve/veya İstatistiksel İşlem(ler):

Bu bölümde araştırmanın modeli, evreni ve örneklemini, verilerin toplanması ve çözümlenmesi ile nicel içerik analizi hakkındaki bilgilere yer verilmektedir.

6) Kaynaklar (en fazla 5 kaynak):

Akkalkan, Hacer. (2009). Ankara İli Çankaya İlçesinde Okul Büyüklüğünün Öğrencilerin Akademik Başarısı, Okula Devamı Ve Disiplini İle İlişkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Aydın, İnanet. (2003). Eğitim ve Öğretimde Etik. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Çinkır, Şakir. (1996). Okul Büyüklüğünün Öğrenci Başarısı İle İlişkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

*Tezin adı değişmiş ise daha önceki tezin adı da yazılacaktır.

GÖRÜŞÜLENLERİN LİSTESİ

Öğ32E: Öğretmen. Erkek, 32 yaşında. Çalıştığı okulda 24 derslik, 8 şube ve toplam 238 öğrenci bulunmaktadır.

Öğ27E: Öğretmen. Erkek, 27 yaşında. Çalıştığı okulda 12 derslik, 17 şube ve 525 öğrenci bulunmaktadır.

Öğ30K: Öğretmen. Kadın, 30 yaşında. Çalıştığı okulda 11 derslik, 11 şube ve 353 öğrenci bulunmaktadır.

Öğ24K: Öğretmen. Kadın, 24 yaşında. Çalıştığı okulda 5 derslik, 5 şube ve 119 öğrenci bulunmaktadır.

Öğ30K: Öğretmen. Kadın, 30 yaşında. Çalıştığı okulda 7 derslik, 7 şube ve 212 öğrenci bulunmaktadır.

Öğ31K: Öğretmen. Kadın, 31 yaşında. Çalıştığı okulda 5 derslik, 5 şube ve 100 öğrenci bulunmaktadır.

Öğ25K: Öğretmen. Kadın, 25 yaşında. Çalıştığı okulda 5 derslik, 5 şube ve 100 öğrenci bulunmaktadır.

Öğ35E: Öğretmen. Erkek, 35 yaşında. Çalıştığı okulda 12 derslik, 12 şube ve 344 öğrenci bulunmaktadır.

Öğ35E: Öğretmen. Erkek, 35 yaşında. Çalıştığı okulda 12 derslik, 12 şube ve 310 öğrenci bulunmaktadır.

Öğ33E: Öğretmen. Erkek, 33 yaşında. Çalıştığı okulda 17 derslik, 18 şube ve 617 öğrenci bulunmaktadır.

Yön32E: Yönetici. Erkek, 32 yaşında. Çalıştığı okulda 10 derslik, 10 şube ve 300 öğrenci bulunmaktadır.

Yön34K: Yönetici. Kadın, 34 yaşında. Çalıştığı okulda 4 derslik, 4 şube ve 75 öğrenci bulunmaktadır.

Yön25E: Yönetici. Erkek, 25 yaşında. Çalıştığı okulda 4 derslik, 4 şube ve 71 öğrenci bulunmaktadır.

Yön38E: Yönetici. Erkek, 38 yaşında. Çalıştığı okulda 9 derslik, 18 şube ve 701 öğrenci bulunmaktadır.

Yön37E: Yönetici. Erkek, 37 yaşında. Çalıştığı okulda 11 derslik, 15 şube ve 435 öğrenci bulunmaktadır.

Yön38E: Yönetici. Erkek, 38 yaşında. Çalıştığı okulda 17 derslik, 18 şube ve 617 öğrenci bulunmaktadır.

Yön38E: Yönetici. Erkek, 38 yaşında. Çalıştığı okulda 9 derslik, 6 şube ve 237 öğrenci bulunmaktadır.

Yön30E: Yönetici. Erkek, 30 yaşında. Çalıştığı okulda 4 derslik, 4 şube ve 75 öğrenci bulunmaktadır.

Yön30E: Yönetici. Erkek, 30 yaşında. Çalıştığı okulda 9 derslik, 9 şube ve 220 öğrenci bulunmaktadır.

Yön27K: Yönetici. Kadın, 27 yaşında. Çalıştığı okulda 5 derslik, 5 şube ve 105 öğrenci bulunmaktadır.

GÖRÜŞÜLEN OKULLARIN LİSTESİ

Aşağıkonak İlkokulu
Atatürk Ortaokulu
Beneklitaş İlkokulu
Bulutçeker İlkokulu
Çömçeli Köyü İlkokulu
Çınar Yatılı Bölge Okulu
Dişlibaşak İlkokulu
Halören İlkokulu
Hiça Köyü İlkokulu
İnanözü Köyü İlkokulu
Karaçevre İlkokulu
Karasungur Köyü İlkokulu
Leblebitaş İlkokulu
Ovabağ İlkokulu
Ovabağ Ortaokulu
Yuvacık İlkokulu

ÖZGEÇMİŞ

Nihat ÖZGÜLER

Kişisel Bilgiler:

Doğum Tarihi : 05.05.1984

Doğum Yeri : Diyarbakır

Medeni Hali : Bekar

Eğitim:

İlkokul : 1990-1995 Hüseyin Uluğ İlköğretim Okulu

Ortaokul : 1995-1998 Hüseyin Uluğ İlköğretim Okulu

Lise : 1998-2001 Birlik Lisesi

Lisans : 2003-2007 Dicle Üniversitesi Siirt Eğitim
Fakültesi Sınıf Öğretmenliği**Mesleki Özgeçmiş:**

2007-2008 : Güzel Köyü İlkokulu (Diyarbakır- Yenişehir)

2008-2009 : Beybulak Köyü Sarıkış Mezrası (Diyarbakır- Sur)

2009-2010 : Çubuklu İlkokulu (Diyarbakır- Sur)

2010-2011 : Anıl Köyü Canaydın İlkokulu (Diyarbakır- Hani)

2012-2013 ve şu anda: Çömçeli Köyü İlkokulu (Diyarbakır- Çınar)